

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний вищий навчальний заклад
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ АПК

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

**Матеріали
IV Всеукраїнської студентської науково-практичної
інтернет конференції**

Київ - 2017

УДК 338.432 (477) (06)

ББК 65.32

С 43

Актуальні питання розвитку агробізнесу в Україні : матеріали IV Всеукр. студ. наук.-практ. інтернет конф. 20-21 квітня 2017 р. / відп. за вип. М.М. Коцупатрий, О.О. Єранкін, О.Г. Бірюк. – К. : КНЕУ, 2017. – 127 с.

У збірнику наведено тези наукових доповідей студентів на IV-ій Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні питання розвитку агробізнесу в Україні», яка була проведена 20-21 квітня 2017 року в Державному вищому навчальному закладі «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (м. Київ). У наукових дослідженнях розглядаються економічні та соціальні проблеми стану та розвитку економіки, бухгалтерського обліку, контролю та аналізу діяльності агропромислових формувань.

Збірник призначений для викладачів, наукових співробітників, аспірантів і студентів, які досліджують питання розвитку агробізнесу в Україні.

*Редакційна колегія факультету економіки
агропромислового комплексу*

Голова редакційної колегії М.М. Коцупатрий, к.е.н., проф.

Відп. секретар редакційної колегії О.М. Висоцька, к.е.н.,

доц.

*Члени редакційної колегії: В.Г. Андрійчук, д.е.н., проф.;
О.О. Єранкін, д.е.н., проф.; М.В. Дудко, к.н. з фіз. вих., доц.;
О.Г. Бірюк, к.е.н., проф.; В.Ю. Ільїн, д.е.н., проф.; І.Д. Дудко,
д.політ.н., проф.; З.І. Зайцева, д.іст.н., проф.*

*Рекомендовано Вченою радою факультету економіки
АПК КНЕУ*

Протокол № 8 від 18.04.2017 р.

*Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

ЗМІСТ

Секція 1. ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ	7
<i>Додух Н.О.</i> Логістичний сервіс агробізнесу в Україні та його особливості.....	7
<i>Животченко В.В.</i> Сутність логістики в області організаційної діяльності агропідприємств	9
<i>Кулікова М.В.</i> Роль і значення логістичної діяльності на агропідприємствах.....	12
<i>Купцова-Колос Е.А.</i> К вопросу формирования регионального продовольственного рынка.....	14
<i>Лантєва А.І.</i> Основні напрями зростання конкурентоспроможності агропромислової продукції....	17
<i>Майстренко А.В.</i> Сутність і роль продуктивності праці.....	19
<i>Міненко С.І., Никоненко А.В.</i> Соціально-економічна ефективність агропромислових формувань.....	22
<i>Низова Л.Ю.</i> Шляхи підвищення ефективності діяльності фермерських господарств в Україні.....	23
<i>Пішкова В.О.</i> Інформаційно-маркетингові кластери в системі ефективного маркетингу продукції свинарства...	26
<i>Сердюк Н.Ю.</i> Визначення ефективності виробництва методом DEA	28
Секція 2. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ З ЄС.....	31
<i>Ляш Л.Я.</i> Шляхи досягнення збалансованого рівня землекористування з врахуванням євроінтеграційних процесів	31
<i>Медончак О.В.</i> Організація локальних ринків лікарської сировини в Україні.....	33
<i>Тищенко В.М.</i> Переваги та загрози економічної інтеграції України в ЄС.....	36
<i>Шоха Є.І.</i> Тенденції розвитку виробництва олійного льону в Україні	38

Секція 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНОЮ, ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ.....	42
<i>Агеенко У.А.</i> Состояние и пути снижения закредитованности сельскохозяйственных организаций в Республике Беларусь.....	42
<i>Голишева Ю.О.</i> Напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств агропромислового комплексу	44
<i>Житченко Н.К.</i> Основи впровадження системи управління витратами на підприємстві.....	47
<i>Кучерук Н.В.</i> Методи управління фінансами малих підприємств.....	49
Секція 4. СТАН ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК	52
<i>Асканова Ю.І.</i> Інвентаризація в обліковому циклі підприємств АПК	52
<i>Воробійова Т.В.</i> Особливості обліку і контролю поточних біологічних активів тваринництва.....	54
<i>Гончарук В.В.</i> Порядок документування операцій із вирощування зернових культур	57
<i>Жлуктенко О.І.</i> Удосконалення аналітичного обліку витрат на експлуатацію та утримання машинно-тракторного парку сільгосп підприємств.....	61
<i>Зарецька О.О.</i> Податкові аспекти розрахунків за податком на доходи фізичних осіб.....	64
<i>Колесникова А.І.</i> Облікові та податкові аспекти відшкодування витрат на проїзд працівника у відрядження.....	67
<i>Ластовець В.М.</i> Організація складання і подання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва.....	69
<i>Лимаренко А.В.</i> Шляхи удосконалення обліку операцій з грошовими коштами на підприємствах АПК.....	72
<i>Ляшенко М.В.</i> Проблеми оцінки продукції рослинництва за міжнародними стандартами	74

бухгалтерського обліку.....	
Мельнікова А.В. Проблемні аспекти калькулювання собівартості продукції основного молочного стада великої рогатої худоби	77
Ничипорчук П.Л. Економічний зміст виробничих запасів як важливої складової майна підприємств АПК.....	79
Олексенко К.А. Особливості формування облікової політики на будівельних підприємствах за міжнародними стандартами	82
Павелко О.В. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції	85
Пастушок А.М. Теоретичні основи побудови обліку дебіторської заборгованості	87
Петренко С.С. Використання корпоративних карток у розрахунках з підзвітними особами	90
Сичевська Т.М. Значення та функції статутного капіталу.....	93
Череднюк І.В. Фінансова звітність підприємства, її роль та вимоги до якості	95
Шаранка К.О. «Умовне постачання товарів/послуг» з ПДВ: документальне оформлення, облік і звітність	98
Шепелюк Н.О. Особливості побудови плану рахунків бухгалтерського обліку будівельних організацій.....	103
Шерстюк А.П. Оптимізація системи оподаткування орендної плати за оренду земельних паїв.....	106
Якуба Я.І. Стан та перспективи розвитку обліку розрахунків з покупцями та замовниками в Україні.....	109
Секція 5. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ АПК	114
Корпань А.А. Аудит наявності та використання запчастин.....	114
Кланушак Х.М. Державний фінансовий контроль в управлінні суб'єктами господарювання.....	116
Кудрявцева А.В. Особенности методики оперативного анализа затрат на проведение рубок по уходу за лесом....	121
Яковець С.В. Удосконаленн системи внутрішнього контролю розрахунків з покупцями і замовниками.....	123

Секція 1

ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

Додух Н.О.,

ДВНЗ "Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка", м. Харків

Науковий керівник – **Гіржева О.М.**, к.е.н., доцент,

ДВНЗ "Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка", м. Харків

ЛОГІСТИЧНИЙ СЕРВІС АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

На сьогодні агропідприємства особливу увагу приділяють питанням сервісного обслуговування. Адже на сьогодні аграрні підприємства здатні підвищувати свою конкурентоспроможність не лише за рахунок випуску нової продукції з мінімальними втратами, а й в результаті покращення якості важливих для клієнтів поставок, раціонального розподілу матеріальних ресурсів. Аграрна сфера в Україні має достатньо проблем, це стосується й сервісних послуг. Якщо по якості продукції підприємства можуть бути на одному рівні, то, що стосується сервісу, ми маємо досить трагічну картину. Саме тому більшість аграрних підприємств звертаються до логістичного сервісу.

Одним із основних завдань комплексного логістичного обслуговування агробізнесу є довгострокове і короткострокове планування інфраструктурних потужностей для своєчасного забезпечення виконання логістичних завдань із вивезення агропродукції, її подальшої переробки, зберігання та своєчасної доставки продуктів харчування до кінцевого споживача.

Існування сервісної логістики обумовлене внаслідок росту конкуренції на ринках з великим ідентичним асортиментом, створення сервісних центрів, наявність бажання у покупців мати можливості для вирішення проблем, які можливі у процесі

придбання товару.

Питанням логістичного сервісу займалися такі вчені як Криківський Є.В., Ларина Р.Р., Кальченко А.Г., Анікін Б.О., Гаджинський А.М., Бутрін А.Г., Наумова О.Е., Морозов О.Б., Сток Дж. Та Ламберт Д., Лялонд Б., Купер М. та Нордевір Т., Кристофер М. та Пек Х. та інші.

У науковому середовищі дослідження поняття «логістичний сервіс» здійснюється у чотирьох напрямках: як комплекс послуг, як сукупність логістичних операцій, як баланс і як процес.

Логістичний сервіс як комплекс послуг розглядала в своїх працях Ларина Р.Р., яка стверджувала, що «Логістичний сервіс є певною сукупністю послуг, які надаються в процесі безпосереднього постачання товарів споживачам, що є завершальним етапом просування матеріального потоку логістичними ланцюгами [1].

Єсенькін Б.С. та Крилова М.Д. розглядали логістичний сервіс як баланс та вважали, що «Баланс (розумний компроміс) між пріоритетом високоякісного обслуговування споживачів і відповідними витратами, необхідними для його забезпечення.» [2].

Сток Дж., Ламберт Д. говорили, що «Процес, що відбувається між споживачем, продавцем та третьою стороною; результат роботи логістичної системи і компоненти «місце» в маркетинг-міксі компанії» [3].

Сервісна логістика – це специфічний вид діяльності, який дозволяє обрати покупцеві найбільш задовільний варіант придбання і споживання товару, в тому числі і в аграрній сфері.

На мою думку, логістичний сервіс – це сукупність саме нематеріальних послуг, які надаються споживачеві при придбанні ним товару для його максимального задоволення з урахуванням мінімальних витрат самого підприємства на даний спосіб отримання кращого результату від реалізації товару.

Основні особливості функціонування сучасного логістичного сервісу: адаптивність, доступність, наявність ризику та високих витрат.

Отже, на сьогодні загалом на агропідприємствах

логістичний сервіс виступає важливою умовою для підвищення конкурентоспроможності продукції та самого підприємства, а також забезпечення здійснення високої якості сервісного обслуговування та максимальна задоволеність споживачів від отриманих послуг. Важливим аспектом при впровадженні сервісного обслуговування в аграрному виробництві є необхідність в пошуку саме оптимальних розмірів обслуговування, які не завдавали б значних втрат для підприємства і в той же час найбільш якісно надавали логістичні послуги. Можна сказати з упевненістю, що на сучасному етапі розвитку ринкових відносин, в тому числі і в аграрній сфері, існує безпосередній зв'язок між підвищення якості товару та його конкурентоспроможності із грамотним здійсненням логістичного сервісу.

Список використаних джерел

1. Ларіна Р.Р. Логістика :[навчальний посібник] / Р. Р. Ларіна. – Д. : ВІК, 2005. – 335 с.
2. Есенькин Б. С. Логистика в книжном деле :[учебник] / Б. С. Есенькин, М. Д. Крылова. – М. : Изд – во МГУП, 2002. – 335 с.
3. Джеймс Р. Сток. Стратегическое управление логистикой / Джеймс Р. Сток, Дуглас М. Ламберт. – М. : Инфра – М, 2005. – 830 с.

Животченко В.В.,

ДВНЗ "Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка", м. Харків
Науковий керівник – **Гіржева О.М.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ "Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка", м. Харків

СУТНІСТЬ ЛОГІСТИКИ В ОБЛАСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПІДПРИЄМСТВ

В умовах ринку, у міру виникнення і розвитку нових організаційних форм, все більшого значення набувають

інтеграційні форми управління та координації, забезпечення логістичних процесів взаємодії підприємств-виробників, споживачів, посередників, складів і транспорту. Логістика є не тільки інструментом для досягнення кінцевого економічного результату, а й засобом, що дозволяє розвивати економічні та технологічні взаємозв'язки, покращувати якість одержуваного результату.

Логістика - частина економічної науки, предмет якої полягає в організації раціонального процесу просування товарів і послуг від постачальників сировини до споживачів, функціонування сфери обігу продукції, товарів, послуг, управління товарними запасами, створення інфраструктури руху товару [1].

З позиції менеджменту організації логістику можна розглядати як стратегічне управління матеріальними потоками в процесі закупівлі, постачання, перевезення, збуту, та зберігання матеріалів, деталей і готового інвентарю (техніки та інш.). Поняття включає в себе також управління відповідними потоками інформації, а також фінансовими потоками. Логістика спрямована на оптимізацію витрат і раціоналізацію процесу виробництва, збуту і супутнього сервісу як в рамках одного підприємства, так і для групи підприємств АПК. Логістика передбачає формування та забезпечення функціонування матеріальних потоків на окремих етапах руху матеріалів [2].

На сьогодні логістика як практична діяльність стійко зайняла свою нішу в управлінні сучасними підприємствами. Логістичний підхід до об'єкта управління, інструменти і методи логістики застосовуються в самих різних областях менеджменту.

Наявність логістичного підрозділу в агропідприємствах вже не є чимось незвичайним, а розглядається як обов'язкова складова оргструктури успішного суб'єкта підприємницької діяльності. Область компетенції фахівців у сфері логістики охоплює управління самим і різними об'єктами - документообіг, людські потоки, інформаційні, фінансові та товарно-матеріальні. Саме управління товарно-матеріальними потоками, їх оптимізація є найбільш поширеними завданнями менеджменту в

середовищі комерційних агропідприємств. Висока вартість використовуваних матеріальних ресурсів, широка їх номенклатура, велика кількість можливих постачальників обумовлюють залучення логістичних менеджерів до вироблення стратегії матеріалозабезпечення агропідприємств.

При виборі варіантів стратегії фахівці-логістики здатні розрахувати їх ефективність з урахуванням тимчасових і фінансових витрат на переміщення та зберігання матеріальних ресурсів. Наприклад, ефект від раціоналізації витрат на транспортування і зберігання може зумовити вибір постачальника, що пропонує матеріальні ресурси за вищою ціною, але розташованого на зручних транспортних шляхах і приймаючої він зобов'язання відвантажувати матеріальні ресурси партіями в терміни і розмірами, синхронізованими з виробничим циклом підприємства-закупника [3].

Підводячи підсумок, можна зробити висновок про важливість логістики в області організації діяльності агропідприємства. Логістика дозволяє оптимізувати виробничий процес за рахунок раціонального використання ресурсів підприємства і зведенню до мінімуму витрат, що в кінцевому рахунку приносить підприємству ефект у вигляді економічного прибутку, а також дозволяє підвищувати якість виробленої продукції або пропонованих послуг.

Список використаних джерел

1. Логістичний менеджмент: практикум / О. Є. Шандрівська, В. В. Кузяк, Н. І. Хтей ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; за наук. ред. Є. В. Крикавського. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 192 с. : іл. – Режим доступу: . – Бібліогр. в кінці розділів.

2. Логістичні системи : [навч. посіб. для студ. екон. спец.] / Є. В. Крикавський, Н. В. Чернописька ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". — Львів : Нац. ун-т "Львів. політехніка", 2009. — 263 с. : іл., табл., портр. ; 22 см. — Бібліогр.: с. 255—263. — 700 пр.

3. Афонін А.М., Царегородцев Ю.М., Петрова О.М. Промислова логістика. - СПб.: Форум, 2009.

Кулікова М.В.,
ДВНЗ «Національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка», м. Харків
Науковий керівник – **Гіржева О.М.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка», м. Харків

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА АГРОПІДПРИЄМСТВАХ

На сьогодні, в аграрному секторі економіки України виведення агропромислового комплексу в режим стійкого зростання забезпечить продовольчу безпеку країни, і тому є одним з пріоритетних завдань, які стоять перед органами влади держави.

Розвиток аграрного сектора передбачає реалізацію системного підходу, що ґрунтується на поєднанні можливостей виробництва, розподілу і зберігання окремих видів сільськогосподарської продукції. Саме логістика виступає потужним інструментом підвищення ефективності діяльності, оскільки дозволяє оптимізувати рух агропродукції від виробника до споживача

Логістика – це сфера діяльності, об'єктом якої є організація та регулювання процесів надходження продукції, що виготовляється, від виробника до споживача. Тобто це управління матеріальними ресурсами під час їх закупівлі або виробництва, перевезення, зберігання [1].

Необхідність застосування логістики на сучасному підприємстві пояснюється рядом причин: розвиток ринку, забезпечення конкурентних переваг логістично-організованих систем товароруку за рахунок зниження собівартості продукції і поліпшення якості поставок, енергетична криза, розвиток науково-технічного прогресу і насамперед комп'ютеризація процесу управління.

Агрологістика – новий прикладний напрямок логістики, пов'язаний із застосуванням її положень і методів у сфері аграрного виробництва. В Україні агрологістика

перебуває на початковому етапі розвитку.

Одним з основних завдань аграрної логістики є утворення інтегрованої ефективної системи регулювання і контролю за матеріальними та інформаційними потоками сільськогосподарських підприємств, яка забезпечить високу якість поставки продукції. Враховуючи специфіку сільськогосподарського виробництва, агрологістика – це джерело формування додаткового прибутку за рахунок скорочення внутрішньогосподарських витрат на комплекс логістичних активностей [2].

Головною специфікою агропідприємств є використання в якості основних засобів живих організмів, результатом чого в логістиці є генерування двох і більше матеріальних потоків, відмінних один від одного за часовими та матеріальними характеристиками, що значно ускладнює процес просування вироблених товарів як у внутрішньому виробничому циклі, так і до зовнішнього ринку кінцевому споживачу. [3].

Так як логістичне управління в агропідприємствах знаходиться на початковому етапі розвитку, тому завдання вдосконалення формування системи логістичного управління набуває важливого значення та потребує доопрацювання наукових та практичних аспектів діяльності агропідприємств, створення відповідних методичних та організаційних інструментів управління.

Сучасна аграрна логістика формує ефективні методи, зорієнтовані на планування, контроль та управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, що виникають у процесі доведення сировини та матеріалів до аграрного підприємства, організації виробничого процесу, доведення аграрної продукції до споживачів відповідно до його вимог.

До переваг ефективних логістичних операцій агропідприємств можна віднести наступне: економія витрат за рахунок централізації управління запасами; більш швидке виконання замовлення, спираючись на глобальні транспортні мережі; поліпшення грошового потоку; гнучкість зміни моделі розповсюдження нових товарів, продукції, послуг, на основі

постійно змінюваних вимог замовника [4].

Отже, логістика є однією зі сфер, в якій ще є потенціал підвищення продуктивності. Є великий невикористаний потенціал у галузі логістичних процесів з точки зору зниження витрат і підвищення якості обслуговування.

Список використаних джерел

1. Косарева Т.В. Аграрна логістика: сутність та багатоаспектність / Т.В. Косарева // Економіка АПК. – К. : ННЦ "Інститут аграрної економіки". – 2008. – № 10. – С.37-43.

2. Клімова І.Г. Проблеми та передумови використання логістики в Україні / І.Г. Клімова // Держава та регіони. - 2006. - № 3. - С. 143 — 147.

3. Даниленко А.С. Логістика: теорія і практика: нач. посіб. / А.С. Даниленко, О.М. Варченко, О.В. Шубравська та ін. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 408 с.

4. Писаренко В.В. Особливості логістичних систем в сільському господарстві / В.В. Писаренко // Вісник ХНАУ. Серія "Економічні науки". – 2012. – №7. – С. 146-150.

Купцова-Колос Е.А.,

УО «Белорусская государственная сельскохозяйственная академия», г. Горки, Республика Беларусь

Научный руководитель – **Гануш Г.И.**, профессор, д.э.н.,

УО «Белорусский государственный аграрный университет», г. Минск

К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО РЫНКА

Формирующийся в стране продовольственный рынок представляет собой систему взаимосвязанных национальных, региональных и местных рынков. В условиях усиления экономической самостоятельности регионов и необходимости повышения качества жизни местного населения, обеспечения его продовольствием в необходимом количестве, качестве и ассортименте, значение региональных продовольственных

рынков и их регулирование существенно возрастает.

Региональный продовольственный рынок правомерно рассматривать как сложную регулируемую систему социально-экономических отношений между субъектами, возникающих в процессе производства, распределения, обмена и потребления производственных ресурсов на территории региона с целью удовлетворения потребности населения в жизнеобеспечивающих продуктах питания [1].

Исходя из этого определения, продовольственный рынок охватывает все виды отношений, формы продуктообмена и является экономической системой, в которой осуществляется обмен продуктами труда по всей воспроизводственной цепи «производство – потребление».

Сущность рынка продовольствия также в том, что именно через него происходит воздействие на сферу, производящую продукты питания, и эта обратная связь очень значительна, так как формирует ассортимент производимой продукции, а ее объем определяет необходимое количество ресурсов в производящих и перерабатывающих отраслях.

Рассматривая экономическую сущность продовольственного рынка видно, что он охватывает сферу товарного производства продуктов питания, сферу их потребления и сферу инфраструктуры, которая призвана поддерживать и управлять нормальным протеканием рыночных отношений по производству и реализации продовольствия.

Экономическая система продовольственного рынка состоит из взаимосвязанных составляющих - процессов производства сельскохозяйственного сырья и продовольствия, рынка продукции и экономического механизма функционирования.

Важнейшим фактором, превращающим продовольственный рынок региона в организованную экономическую систему, является развитая рыночная инфраструктура.

Следует также выделить несколько аспектов формирования регионального продовольственного рынка. В основе первого лежит соблюдение принципа ориентации

регионов на самообеспечение основными видами сельскохозяйственного сырья и продовольствия.

Второй аспект формирования продовольственного рынка заключается в необходимости экономически обоснованной производственной специализации регионов и оптимизации межрегиональных продовольственных связей. Таким образом, происходит специализация региональных продовольственных комплексов и практически реализуется принцип максимального использования преимуществ территориального разделения труда в аграрной сфере.

В пределах региона целесообразно определение специализированных зон, где на основе использования благоприятных для той или иной отрасли сельского хозяйства природных и экономических условий получило существенное развитие производство отдельных видов продукции, достигнут сравнительно высокий уровень урожайности наиболее распространенных сельскохозяйственных культур и продуктивности животных.

Следовательно, региональный продовольственный рынок формируется на основе территориального разделения труда, специализации регионов на производстве конкурентоспособной продукции, устойчивых межрегиональных и сырьевых связях. Направления специализации агропромышленного комплекса должны отвечать требованиям регионального и национального рынков и обеспечивать продовольственную и сырьевую безопасность с учетом экспортной ориентации.

Таким образом, устойчивое развитие сельского хозяйства на данном этапе и в перспективе требует реализации ряда коренных мер. Выработать и принять их непросто, для этого необходимы слаженные действия государственных органов и хозяйствующих структур и, безусловно, определенное время.

Список использованной литературы

1. Ильина, З. М. Региональный продовольственный рынок. Теоретические и методологические аспекты / З. М. Ильина, С. А. Кондратенко. – Минск: Инт-т системных исследований в АПК НАН Беларуси, 2010. – 218 с.

Лаптева А.І.,
ДВНЗ «Національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка», м. Харків
Науковий керівник – **Гіржева О.М.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка», м. Харків

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Від ефективного функціонування агропромислового комплексу України та його галузей залежить розвиток української економіки в цілому.

Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на сьогодні, є однією з найбільш актуальних та гострих проблем для аграрного сектора економіки України. Швидка динамічність внутрішнього та зовнішнього середовища зумовлюють зміни в характеристиках конкурентоспроможності підприємства. Головними вимогами до неї залишаються здатність вести успішну конкурентну боротьбу, протистояти у певний період основним конкурентам.

Конкурентоспроможність аграрного сектору України, передусім зумовлена такими чинниками як: державна підтримка галузі, стан та розвиток галузі, вплив глобалізаційних процесів на розвиток аграрних відносин України [1].

Конкурентоспроможність аграрного підприємства визначається такими параметрами:

- 1) здатність підприємства ефективно функціонувати на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- 2) спроможність продукції даного підприємства конкурувати на ринку з аналогічною продукцією;
- 3) отримання підприємством конкурентних переваг на основі продукції відповідної якості;
- 4) ефективне використання технологій, ресурсів, методів управління, навичок і знань персоналу, компонентів маркетингової діяльності, які відображаються, на якості та

конкурентоспроможності продукції, прибутковості підприємства [2].

Особливий вплив на формування конкуренції в агровиробництві мають взаємовідносини між господарствами виробниками сільськогосподарської продукції та підприємствами переробки. Конкуренція між ними проявляється на ринку збуту продукцію, у встановленні ціни на сільськогосподарську продукцію, яка для переробного підприємства є сировиною.

Важливою умовою для забезпечення конкурентоспроможності підприємств є ефективне використання всіх його ресурсів: залучення кваліфікаційного персоналу, досягнень сучасного менеджменту, інноваційних, фінансових та інформаційних можливостей підприємства, що в сукупності являють собою його потенціал, який, у свою чергу, також повинен бути конкурентоспроможним [3].

Основними перепонами, що перешкоджають зростанню прибутковості, більшості аграрних підприємств є недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення, відсутність інформації про ринкову кон'юнктуру, реальні ціни на окремі види продукції, що призводить до зменшення обсягів виробництва і реалізації продукції, і в наслідок цього, втрати позицій на ринку.

До основних причин зниження виробництва сільськогосподарської продукції відносяться: зниження технологічного рівня виробництва; моральне та фізичне зношення обладнання; зниження інвестиційного та інноваційного потенціалу; витіснення вітчизняних виробників з внутрішнього та зовнішнього ринків; використання неякісної сировини з метою зниження собівартості [4];

Отже, основними напрямками зростання конкурентоспроможності агропромислової продукції є: комплексний підхід до проблеми організації ресурсної та асортиментної структури АПК; забезпечення підтримки процесу стандартизації якості продукції; удосконалення аналізу впливу зовнішнього середовища; формування ефективної стратегії просування агропродукції на ринку; підвищення кваліфікації

працівників; удосконалення нормативно-правової бази в сфері аграрного виробництва; впровадження прогресивних технологій, інновацій; розширення ринків збуту, як вітчизняних, так і зовнішніх.

Список використаних джерел

1. Кондратюк О.І. Конкурентоспроможність сільського господарства та шляхи її підвищення / О.І. Кондратюк // Економіка та управління національним господарством. — 2011. — С. 56—63.
2. Копистко О.В. Теоретичні основи конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції / О.В. Копистко // Економіка АПК. — 2010. — №1. — С. 61– 63.
3. Супіханов Б.К. Про підвищення конкурентоздатності аграрного виробництва в сучасних умовах / Б.К. Супіханова // Економіка АПК. — 2008. — №5. — С. 11-15.
4. Піменова О. В. Проблеми конкурентоспроможності аграрного сектора України // Теоретичні та прикладні питання економіки — Випуск № 21 — С. 355—360.

Майстренко А.В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Кудлай В.Г.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

СУТНІСТЬ І РОЛЬ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

У статті проаналізовано значення продуктивності праці у розрізі економічної і соціальної ефективності діяльності агропромислових формувань, розглянуто суть і роль продуктивності праці та фактори впливу на неї.

Постановка проблеми. У системі економічної і соціальної ефективності діяльності агропромислових формувань одне з головних місць посідає людина. Саме вона визначає цілі і напрями розвитку виробництв. Праця ж залишається головним

джерелом достатку. Саме тому ефективність діяльності підприємства визначається якістю залучених трудових ресурсів і раціональністю їх використання на практиці.

У сучасних умовах спостерігається нерівномірний розвиток продуктивних сил, недостатність нормативно-правових засад та відсутність мотивації праці. Враховуючи, що агропромисловий сектор є специфічною сферою економіки України, підвищення продуктивності праці є одним із основних питань направлених на економічний і соціальний розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика використання шляхів підвищення рівня економічної і соціальної забезпеченості агропромислових формувань шляхом нарощування продуктивності праці є однією із досліджуваних тематик вітчизняних науковців, зокрема - В.Г. Андрійчука, С.В. Білоусова, В.Г.Кудлай, О.Д. Плотника, М.С. Віткова, М.В. Гладія.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження сутності і ролі, а також факторів впливу на зростання продуктивності праці.

Виклад основного матеріалу. Визначення економічної і соціальної ефективності має багатогранний характер. Насамперед вони пов'язані з людиною, а отже прямо залежні від показника продуктивності праці.

За рекомендаціями МОП, продуктивність праці є показником, який відображає ступінь ефективності використання одного конкретного фактору виробництва - праці і характеризується кількістю виробленої продукції за одиницю часу.

Рівень продуктивності праці у сільському господарстві України є досить низьким. Так, в Україні один зайнятий в цій сфері забезпечує продуктами харчування близько 20 жителів, а в США аналогічний показник дорівнює 130.

Виходячи із важливості підвищення продуктивності праці для розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємства, необхідним стає визначення факторів, що впливають на її рівень, розробка та впровадження заходів щодо реалізації резервів підвищення продуктивності праці.

Як справедливо зазначає Кудлай В.Г., нарощення продуктивності праці можливе шляхом інтенсифікації виробництва, тобто використання НТП і потребує нагального вирішення проблем пов'язаних з деформаціями у соціально-трудових відносинах на селі, зокрема низьким рівнем заробітної плати, зниженням трудової мотивації працівників, недосконалістю організації оплати праці, неповним використання людського капіталу, зростанням масштабів бідності серед селян [2].

Висновки. Отже, можна стверджувати, що продуктивність праці розглядається як загальний показник, що характеризує ефективність використання ресурсів для виробництва продукції. Підвищення продуктивності праці – це складний процес, який відображає одночасну дію багатьох взаємопов'язаних між собою факторів, вплив яких виявляється в процесі аналізу. Зростання продуктивності праці на будь-якому підприємстві залежить від багатьох чинників — як зовнішніх, так і внутрішніх. Всі ці чинники можна об'єднати у три великі групи:

- техніко-технологічні, які визначаються рівнем розвитку та ступенем використання засобів виробництва;
- організаційні, які відображають рівень організації виробництва;
- соціально-економічні, які залежать насамперед від людського фактора.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В. Г. Капіталізація сільського господарства: вимір масштабів та оцінка переваг і загроз здійснення / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. 2006. – № 2. – С. 8–16.
2. Кудлай В.Г. Актуальні питання розвитку аграрної праці в Україні // Збірник матеріалів II-ої Міжнародної науково-практичної конференції. Економічні науки. «Сучасні тенденції розвитку наукової думки». – Одеса: In press, 2011. – С.265.
3. Грішнова, О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник [Текст] / О.А. Грішнова. – К.: Знання, 2004. – 356 с.

Міненко С.І., Никоненко А.В.,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків
Науковий керівник – **Смігунова О.В.**, доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

Поглиблення спеціалізації в галузях народного господарства призвело до тісніших взаємозв'язків між ними. На базі відокремлених видів промислової та сільськогосподарської діяльності відбулося формування єдиного агропромислового комплексу, учасники якого органічно взаємопов'язані і орієнтовані на єдину кінцеву мету.

Організаційною формою агропромислової інтеграції є агропромислові формування. Розрізняють два типи агропромислових формувань: регіональні і господарські.

Агропромислові формування являють собою ланку суспільного поділу праці, в якій організаційно і технологічно поєднуються певні елементи технологічного процесу одержання кінцевого продукту АПК продовольчого і непродовольчого призначення, але на основі переробки сільськогосподарської сировини.

Завдяки поєднанню біологічної та технологічної стадій проходження сировини вдається максимально скоротити розрив між ними у просторі і часі, що й гарантує високу суспільну ефективність.

У результаті агропромислової інтеграції утворюються агропромислові формування, які являють собою сукупність технологічно, економічно та організаційно взаємопов'язаних сільськогосподарських і промислових підприємств та організацій, що здійснюють виробництво, зберігання, переробку та доведення до споживача продуктів з сільськогосподарської сировини. Агропромислові формування відрізняються різноманіттям форм, а саме: за характером діяльності

інтегрованих формувань, за галузевим складом, за формами власності, за організаційними формами управління.

Поряд з економічною ефективністю виробничих агропромислових об'єднань слід враховувати також соціальну ефективність створення цієї форми організації основної ланки агропромислового комплексу. Одним із соціальних показників ефективності виробничих агропромислових об'єднань може служити зростання відрахувань у фонди економічного стимулювання, що припадають на одного працюючого в розрахунковому році порівняно базовим. Додатковими до цього показником є зростання середньорічної заробітної плати на одного працюючого [2].

Соціальна ефективність характеризує соціальний стан, ступінь досягнення нормативно встановлених показників рівня розвитку сільського населення та вимірюється показниками рівня життя населення.

В умовах соціально орієнтованої ринкової економіки велике значення має саме соціально-економічної ефективності, яка виступає головним критерієм оцінки рівня соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Региональная экономика: Учебник для вузов/ Т. Г. Морозова, М. П. Победина, Г. Б. Поляк и др.; Под ред. проф. Т. Г. Морозовой. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ, 2001. — 472 с.
2. Экономика предприятия. — профессор Н. А. Сафронов. — М.: Юристъ, 1998. — 584 с.

Низова Л.Ю.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Золотарьова Н.С.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні 71% у структурі сільськогосподарських підприємств становлять фермерські господарства. Більшість із них спрямовує свою діяльність на вирощування зернових та зернобобових культур (58% у структурі фермерських посівних площ). У вирощуванні технічних культур задіяно 40% земель, решту 2% становлять кормові культури, картопля та овочеваштанні культури [1].

Зернові культури приносять фермерським господарствам основний дохід, однак у сучасних ринкових умовах їм важко витримувати конкуренцію на розвинених аграрних ринках. Фермери реалізують свою продукцію невеликими партіями, без проведення належного комплексу робіт, необхідних для її доробки та доведення до певних стандартів. Це призводить до зменшення попиту та закупівельних цін на фермерські товари [2].

Як один з варіантів збільшення прибутків фермерів та налагодження системи аграрних ринків є вирощування у фермерських господарствах овочів, фруктів, ягід та картоплі.

Вирощування овочів в Україні завжди перевищує споживання. У сезон 2016 року, як і в попередні роки, Україна змогла повністю забезпечити потреби своїх громадян у споживанні овочів. Було вирощено близько 9 млн. тонн овочів при споживанні у 6,7 млн тонн. Самі ж виробники опинилися в скрутному становищі через вимушене заниження внутрішніх цін на так звані «борщові набори», вартість яких на кінець грудня 2016 року була меншою 5 грн/кг [2].

Для вирішення цієї проблеми, перш за все, необхідне будівництво достатньої кількості якісних складських приміщень для зберігання продукції овочівництва, а це потребує додаткового фінансування.

Ставки кредитування нерідко перевищують 30% річних при рівні рентабельності виробничої діяльності фермерських господарств у 29,6% (станом на 2014 рік). Тобто кредит у банку лише обтяжить фінансове становище фермерів [2].

Для вирішення цієї проблеми необхідне створення державних програм. Таких програм на сьогодні дуже мало, або ж їх фінансова допомога є недостатньою (лише 1,1 тис. грн на одне господарство станом на 2015 рік) [2].

Крім держави до підтримки фермерів у вирощуванні овочів та фруктів мають долучатися і різні підприємства збуту продукції на внутрішньому ринку. Цікавим прикладом є проект мережі METRO, який має назву «Agravegu» і реалізується за підтримки Мінагрополітики. Його суть полягає у підготовці овочів до продажу і можливості реалізовувати їх у мережі магазинів METRO. Станом на червень 2016 року у проекті вже брали участь 30 фермерських господарств, у яких було закуплено близько 60 тонн овочів [3].

Можливе також об'єднання декількох фермерських господарств у кооперативи з метою спільного утримання складських приміщень, оптової торгівлі через продовольчі ринки, мережі супермаркетів, громадського харчування. Звичайно, важливим є і розширення експортних ринків збуту. Через втрату можливостей експорту до Росії більшість фермерських господарств планує спрямування своєї продукції у країни ЄС [3].

Однак, знову ж таки маємо наступну проблему, яка полягає у високих цінах на електроенергію в Україні, порівняно з країнами ЄС, що підвищує вартість наших овочів, вирощених в тепличних умовах і робить непривабливими для європейського споживача. Дану проблему важко вирішити, але можливо дещо пом'якшити шляхом застосування альтернативних видів електроенергії (виробництво біогазу, використання сонячної енергії, встановлення вітрових турбін, залучення геотермальних ресурсів, гідроенергетики).

Як бачимо, запропоновані способи покращення системи виробництва та збуту продукції овочівництва фермерських господарств спрямовані на збільшення прибутків фермерів від реалізації продукції та економію фінансів у процесі їх втілення.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Проблеми та перспективи фермерства в Україні // Агробізнес сьогодні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichnyi-gektar/3999-problemy-ta-perspektyvy-fermerstva-v-ukraini.html>.

3. Фермерські овочі стануть доступнішими для українців // ЕнергоЛайф [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://energolife.info/ua/2016/Business/790.htm>.

Пішкова В.О.,

ДВНЗ «Київський національно економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник - **Висоцька О.М.**, к.е.н., доцент,

ДВНЗ «Київський національно економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНО-МАРКЕТИНГОВІ КЛАСТЕРИ В СИСТЕМІ ЕФЕКТИВНОГО МАРКЕТИНГУ ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

Через природні та економічні особливості сільськогосподарського виробництва маркетинг галузі колосально відрізняється від всіх інших видів маркетингу [1, с. 213]. Зокрема в галузі тваринництва, агромаркетинг має враховувати наступні вимоги до виробництва продукції галузі: висока якість продукції і відповідність санітарно-епідеміологічним вимогам; утилізація побічної продукції та зменшення ризиків нанесення шкоди довкіллю; продуктивність і ефективність виробництва в першу чергу залежить від біологічно-фізіологічних особливостей живих тварин; продукція тваринництва має дуже короткі строки зберігання; на продукцію тваринництва низька ціна, яка не відповідає ринковим реаліям.

Врахування вказаних особливостей галузі найкраще можливе за створення інтеграційних об'єднань підприємств галузі, зокрема аграрних кластерів, що не лише поліпшуватиме ефективність виробництва в них, а й сприятиме формуванню соціально орієнтованої економіки, вирівнюванню пропорцій економічного, соціального і екологічно безпечного розвитку сільських територій, зосередженого на інтересах громади села [2].

В системі м'ясопродуктивного підкомплексу ми підтримуємо розробку і впровадження інформаційно-маркетингового кластеру (рис.1) – добровільного територіального об'єднання підприємств підкомплексу, яке створене задля формування внутрішньогалузевих зв'язків; залучення, як внутрішніх так і зовнішніх інвесторів; розширення каналів збуту, за рахунок адаптації самої галузі до вимог світового ринку в режимі реального часу [3].

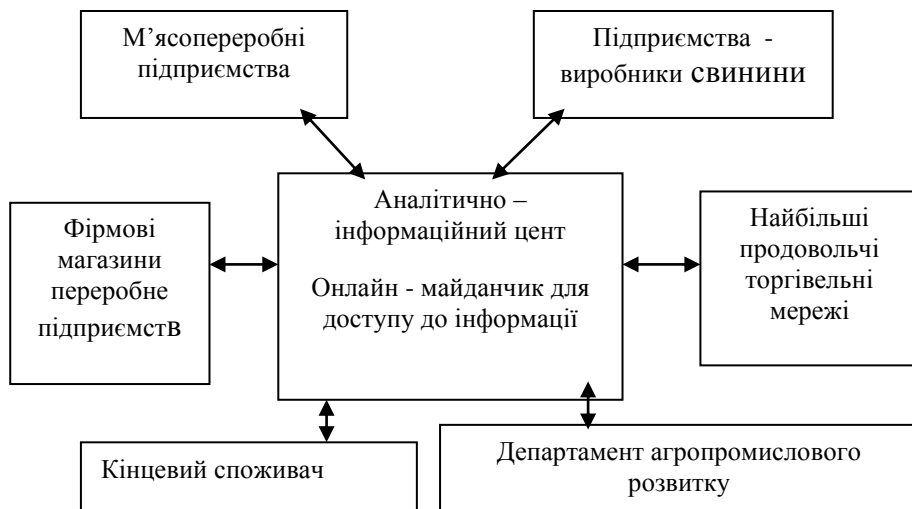

Рис.1 Організаційна схема складових частин інформаційно – маркетингового кластеру для забезпечення ефективного маркетингу продукції свинарства [3]

Але досягнення бажаного економічного ефекту для усіх підприємств і організацій кластеру неможливе без використання комплексного, індивідуального, науково обґрунтованого підходу до розробки і впровадження різних маркетингових стратегій в них [4], оскільки підприємства є різними як за рівнем економічного розвитку та виробничого потенціалу, так і за іншими показниками, що впливають та визначають його економічну діяльність.

Завдяки інформаційно-маркетинговим кластерам, які включають в себе повний цикл, від забезпечення підприємств

усіма засобами виробництва до отримання покупцем готової продукції, буде вирішена ціла низка актуальних проблем. Таких як: встановлення і контроль закупівельних цін на ринку, підвищення якості сировини, зменшення націнок посередників, користування маркетинговою інформацією, яка допоможе підприємствам при їх стратегічних планах.

Список використаних джерел

1. Соловійов І.О. Агроркетинг: системна методологія, реалізація концепції : [монографія] / І.О. Соловійов. – Херсон : Олди-плюс, 2008. – 344 с.

2. Сидоров Я. Державна політика розвитку кластерів як складова частина формування інноваційної моделі сільського господарства: аграрно-правовий погляд / Я. Сидоров // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – №2. – С. 115-120 (режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/23.pdf>)

3. Полях В.М. Організація діяльності інформаційно-маркетингового кластеру для забезпечення ефективного маркетингу продукції свинарства в сільськогосподарських підприємствах / В.М. Полях // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Вип.8., част.2. – 2016. – С.61-64 (режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/8_2_2016ua/17.pdf)

4. Полях В.М. Маркетингова стратегія розвитку свинарства і сільськогосподарських підприємствах / В.М. Полях // Молодий вчений. – 2016. – № 5 (32). – С. 134-137 (режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/5/35.pdf>)

Сердюк Н.Ю.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Чабан В.Г.** к.е.н., доцент, професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА МЕТОДОМ DEA

Розглянуто значення DEA (data envelopment analysis) як одного з альтернативних методів аналізу ефективності діяльності підприємств агропромислового комплексу.

Постановка проблеми. Ефективність виробництва – категорія, що показує якість економічного зростання. Співвідношення витрат і результатів за величиною у різних підприємств абсолютно різні, тому усі вони мають різну ефективність. Підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції є одним з найважливіших завдань сучасної економіки, оскільки саме галузі сільського господарства забезпечують, насамперед, продовольчу безпеку країни. А для пошуку шляхів вирішення даного завдання необхідний ґрунтовний аналіз ефективності діяльності підприємств агропромислового комплексу. Сьогодні, в умовах прояву кризових явищ і нестабільності, недостатньо провести факторний аналіз чи аналіз основних груп показників ефективності. Потрібно застосовувати нові підходи і розглядати поняття ефективності використовуючи метод аналізу оболонки даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню методології дослідження ефективності виробництва присвячено багато наукових праць. Дане питання досліджують такі науковці, як: В.Г.Андрійчук, О.О.Гетьман, С.Ф.Покропивний.

Формування цілей статті. Метою дослідження є оцінка DEA, як ґрунтового методу дослідження ефективності діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку, вдалим визначенням ефективності є: «Ефективність - це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами» [1, 397]. Загальна ефективність включає: технічну, економічну, соціальну й екологічні складові. Для глибшого розуміння факторів які негативно впливають на ефективність потрібно проводити аналіз технічної ефективності за допомогою DEA-аналізу.

Зміст методу полягає в тому, що підприємства, які забезпечують максимум виходу продукції на одиницю ресурсів, слугують «еталоном». З ними порівнюють інші підприємства

вибірки за ступенем розміщення своїх ресурсів. І це дає змогу оцінити ефективність с двох позицій: максимізація прибутку за допомогою ресурсів що існують чи досягнення наявного рівня ефективності за зменшення витрат ресурсів. «Отже, завдяки досягненню граничної ефективності підприємство максимізує прибуток від певного виду діяльності, зміцнює свій фінансово-економічний стан, стає спроможним забезпечувати необхідні темпи відтворення» [2, 92].

Таким чином, за допомогою DEA ми оцінили технічну ефективність розміщення ресурсів одинадцяти підприємств Київської області. Найкращий результат спостерігається у ТОВ «Узин-Агроінвест», а найгірший у ТОВ «Мрія». Це означає, що перше підприємство вже працює зі 100% технічною ефективністю, а ТОВ «Мрія» може ще скоротити вхідні ресурси на 39% і тільки тоді воно досягне межі технічної ефективності.

Під час аналізу ефективності використання ресурсів було проаналізовано такі важливі показники, як: виробничі витрати на один гектар, площа відведена під посів, середньоспівкова чисельність працівників, урожайність культур. Тому можна зробити висновки, що поліпшення даних показників слугуватиме резервом підвищення ефективності. Таким чином за допомогою DEA можна аналізувати ефективність діяльності різних підприємств, вплив факторів на результат і відповідно на основі цих даних шукати шляхи підвищення ефективності.

Висновки. Питання підвищення ефективності і досі залишається актуальними для підприємств АПК. Для галузі сільськогосподарського виробництва потрібно застосовувати заходи для підвищення ефективності. Саме за допомогою DEA-аналізу, можна виявити приховані резерви її підвищення і зробити обґрунтовані рекомендації для підприємств.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В. Г. Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероблене. / В. Г. Андрійчук. — К.: КНЕУ, 2002. — 397 с.
2. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: моногр. / В.Г. Андрійчук. - К. : КНЕУ, 2005. - 92 с.

Секція 2

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ З ЄС

Ляш Л.Я.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Дем'яненко С.І.**, д.ек.н., професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РІВНЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ З ВРАХУВАННЯМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В підприємствах України сільськогосподарське підприємство базується в основному лише на отриманні підприємницького доходу через вкладений капітал. При цьому нівелюється роль природних ресурсів, зокрема, землі. Це спричинює нові виклики щодо пошуку резервних ресурсів, важелів та інструментів для узгодження існуючих протиріч між забезпеченням рентабельності виробництва і стримування збільшення антропогенного навантаження на довкілля.

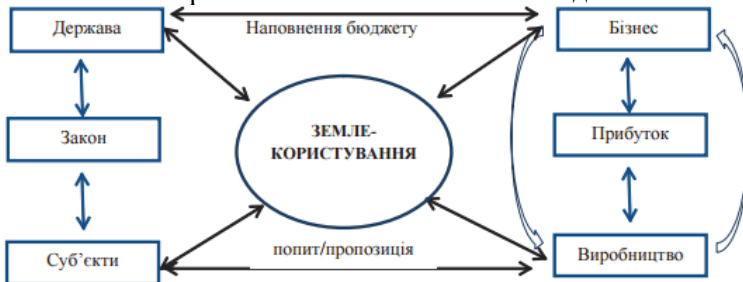

Рис. 1. Роль процесів землекористування у системі інституціональних зв'язків

Джерело: [1]

Рисунок 1 підтверджує системо утворюючий, центральний характер проблеми досягнення збалансованого рівня землекористування як умови забезпечення прийняттого рівня агроекологічної безпеки, що відкриває нові перспективи пошуку потенційних механізмів залучення фінансових ресурсів для відновлення і збереження агроecosистем [1].

Погіршення якісних характеристик ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення призведе до втрат прибутків агровиробництв, що негативно відобразиться на операціях бізнесу, унеможливить отримання прибутків та надходження до бюджетів усіх рівнів і державного у тому числі. Крім того, це призведе до розбалансування системи попиту та пропозиції, загостренню конкурентної боротьби, росту цін, а в решті, прискоренню інфляції, що негативно вплине на суб'єкти і державу.

Отже, питання формування правового поля збалансованого використання земель сільськогосподарського призначення набуває державного значення з врахуванням нормативних вимог розвинутих країн Європи як до якісних параметрів продукції агровиробництва, так і до рівня навантаження на довкілля в результаті цієї діяльності.

Для здійснення стимулювання відтворення родючості орних земель необхідно провести систему заходів на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях. На загальнодержавному рівні пропонується вдосконалити нормативно-правові документи, внести зміни та доповнення до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», Податкового кодексу України, проекту Закону України «Про ринок земель». Конкретизувати об'єкти й суб'єкти стимулювання та землевпорядні роботи. На регіональному рівні необхідно розробити відповідні програми і проекти землеустрою. Передбачити кошти у державному та місцевому бюджетах на їх розробку і реалізацію. На місцевому рівні варто визначати розмір збитків, спричинених обмеженнями у сфері використання земель, та забезпечити належний доступ до інформації щодо чинних програм відтворення родючості ґрунтів[2].

Сьогодні в Україні ніхто не відповідає за деградацію ґрунтів і контроль за їх використанням, відсутні державні бази даних про стан ґрунтів.

Також потребує вирішення питання щодо порядку відведення земель сільськогосподарського призначення під створення захисних лісових насаджень.

Видається необхідним затвердити концепцію переходу України на модель збалансованого використання земель сільськогосподарського призначення і розпочати практичне впровадження її основних положень у життєдіяльність суспільства. Концепція збалансованого використання земель сільськогосподарського призначення є основою забезпечення прийняттого рівня екологічної безпеки сільськогосподарського землекористування на основі науково обґрунтованого підходу. Такий підхід повинен мати певну міру гнучкості щодо перманентного зіставлення потреб економічного і екологічного характеру, визначення можливостей та варіантів змін щодо впровадження заходів з охорони земель.

Список використаних джерел

1. Хвесик М.А. Формування нового інституціонального формату природокористування в Україні: проблеми і шляхи вирішення / М.А. Хвесик, В.А. Голян // Продуктивні сили України, 2016

2. Дворецький А. М. Оцінка вартості відновлення родючості ріллі аграрних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. / Дворецький А. М. – Київ, 2012.

Медончак О.В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Садовник О. В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОКАЛЬНИХ РИНКІВ ЛІКАРСЬКОЇ
СИРОВИНИ В УКРАЇНІ**

Рентабельність вирощування лікарських рослин в кілька разів перевищує рентабельність вирощування зернових та дозволяє зберегти ґрунти чистими, а продукцію якісною та безпечною. До того ж, високий попит з боку фармацевтів на дану продукцію сформував на українському ринку привабливу ціну для виробників (табл.1).

Таблиця 1

Середні ціни на основну лікарську рослинну сировину за її видами в Україні, грн/кг (на кінець 2016 року)

<i>Рослинна сировина</i>	<i>грн./кг</i>	<i>Рослинна сировина</i>	<i>грн./кг</i>
<i>Плоди горобини чорної</i>	45,0	<i>Плоди горобини червоної</i>	40,0
<i>Цвіт глоду</i>	40,0	<i>Цвіт бузини</i>	70,0
<i>Цвіт лаванди</i>	420,0	<i>Плоди калини</i>	150,0
<i>Цвіт липи</i>	330,0	<i>Плоди смородини</i>	180,0
<i>Цвіт календули</i>	210,0	<i>Плоди чорниці</i>	360,0
<i>Цвіт ромашки</i>	138,0	<i>Плоди шипшини</i>	45,0
<i>Пелюстки алтеї</i>	380,0	<i>Корінь цикорію мелений</i>	238,0
<i>Яблука сушені</i>	42,0	<i>Листя брусниці</i>	216,0

З дослідження ринку стає очевидним, що розвиток ринку лікарських рослин потребує популяризації та локального розміщення на території України. Такі локальні утворення дозволять укласти реальні угоди між конкретними учасникам зокрема як кінцевими споживачами продукції, так і агентами ринку лікарської сировини.

Локальний ринок характеризується усталеними формами взаємовідносин між покупцями і продавцями, відносно вищим рівнем довіри, наявністю певного соціального капіталу учасників та відносно меншим рівнем ризику невиконання контрактів та домовленостей.

Такий ринок є менш непередбачуваним, що дозволяє мінімізувати як транспортні витрати так і трансакційні у зв'язку з більшою інформаційною відкритістю внутрішнього середовища в галузі. [2]

Ми вважаємо, що саме створення та вдосконалення

локальних ринків може відіграти провідну роль в розвитку сфери виробництва органічної лікарської продукції, оскільки органічне землеробство лікарських рослин останніми роками розвивається переважно на підприємствах невеликого розміру і є досить збитковим видом бізнесу, а наявні чинники економії трансакційних та транспортних витрат можуть перетворитись на важливу складову конкурентоспроможності господарства.

Формування ефективної системи локальної торгівлі має забезпечити позитивний поштовх у розвитку сільських територій, створенні робочих місць в сільській місцевості, створить можливості зростання конкурентоспроможності для підприємств галузі.[4]

Окрім вище перерахованих позитивних аспектів, локальні ринки мають свої недоліки, зокрема, недосконала конкуренція через утворення монопольних бар'єрів, обмеження допуску продавців і покупців з низьким рівнем соціального капіталу, негнучка реакція на зміни макросередовища.[1] Подолати ці недоліки можна за державної підтримки та інтенсифікації інформаційного середовища.

Для створення більш інтенсивного інформаційного середовища потрібно запровадити систему звітності, яка буде відображатись в Інтернет-мережі та міститиме актуальні данні про ціни, якісні та кількісні показники функціонування на ринковому майданчику де реалізується лікарська сировина.[3] Ця вимога зобов'яже учасників локального ринку щодо створення Інтернет-сайтів на яких буде відображена оперативна інформація про цінові та інші характеристики товару.

Отже, локальні ринки лікарської сировинної продукції можна вважати перспективним рішенням в питанні розвитку ринку лікарської сировини, сфери органічного виробництва, розвитку сільських територій, задоволенні вітчизняних фармацевтів якісною сировиною та нарощенні експортного потенціалу.

Список використаних джерел

1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Resurs->

oznavstvo-likarskyh-roslyn.pdf.

2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: Практичний довідник http://agritrade-ukraine.com/images/ATU/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.

3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/3285/vconfpoltava20161.pdf>.

4. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://loda.gov.ua/upload/users_files/21/upload/AGROforum/12%202016.pdf.

Тіщенко В.М.,

Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П.Василенка, м. Харків

Науковий керівник - **Островерх О.В.** к.е.н., ст. викладач, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П.Василенка, м. Харків

ПЕРЕВАГИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄС

На даний час для України інтеграція до ЄС посідає перше місце в системі зовнішньополітичних зв'язків. В першу чергу це можливість подолати технологічну відсталість, модернізувати економіку, створити нові робочі місця, залучити іноземні інвестиції, впровадити новітні технології, підвищити конкурентоспроможність вітчизняних товарів та вийти на нові світові ринки.

Однією з головною метою вступу для України в ЄС - це зона вільної торгівлі. Європейська асоціація вільної торгівлі охоплює також чотири європейські країни, що не є членами ЄС (Королівства Норвегії, Князівства Ліхтенштейн, Республіки Ісландія та Швейцарської Конфедерації). ЄАВТ дозволяє вільну торгівлю послугами та товарами, а також забезпечує вільний

рух фізичних осіб та капіталів.

Угода про вільну торгівлю охоплює всі товари (такі як риба, сільськогосподарська, промислова продукція), послуги, державні закупівлі, інвестиції та ін. [1].

До позитивних сторін можна віднести:

- участь Європейській колективній безпеці, що гарантує територіальну недоторканість держави;
- захист прав людини на рівні ЄС, вільне пересування громадян, збільшення можливості отримати освіту та роботу за кордоном, збільшення рівня життя населення;
- реформування охорони здоров'я, освіти та ін.;
- впровадження стандартів ЄС у виробництво, підтримка малого та середнього бізнесу[2].
- Також варто відзначити, що в інтеграції є не тільки позитивні, а й негативні сторони. До них можна віднести такі:
 - втрата конкурентоспроможності вітчизняних товарів;
 - демографічна проблема - незаконна міграція та відтік кадрів;
 - можливість ввезення шкідливих виробництв на територію України;
 - ускладнення відносин зі східними країнами щодо візового режиму;
 - загроза втягнення у конфлікт з мусульманським світом;
 - часткова втрата суверенітету;
 - погіршення відносин з країнами СНГ[3].

Також варто зазначити фактори, що перешкоджають вступу України до ЄС. В першу чергу це повільність виконання економічних реформ, без яких євроінтеграція неможлива. На другому місці стоїть корупція та не однозначне ставлення людей до європейського вибору. На третьому - відсутність кваліфікованих кадрів з євроінтеграції.

На основі вище викладеної інформації можна зробити висновок, що як і будь яке явище євроінтеграція має свої плюси та мінуси, пов'язані насамперед зі стратегією розвитку і процесом становлення структури ЄС. Тому Україні під час вступу необхідно акцентувати увагу на позитивних моментах з виробленням стратегій по запобіганню перерахованих вище

загроз.

В сучасному світі, країни об'єднуються для досягнення високих показників розвитку та підтримки спільних інтересів. Тому не дивно, що Україна прагне ступити до ЄС для розбудови демократичного суспільства та цивілізованої правової держави.

Отже, щоб завершити інтеграційні процеси Україні необхідно з корегувати процес виконання фінансової і економічної політики. Необхідно дотримуватись вимог щодо захисту прав людини, легалізувати тіньову економіку. Найбільших змін потребує фінансовий ринок. Необхідно створити умови для його злиття з глобальним світом, змінити інструменти регулювання валютного ринку[4].

Інтеграційні процеси направлені насамперед на адаптацію законодавства нашої держави до законодавства ЄС, зміцнення демократії та політична консолідація, адаптація соціальної політики, науково - технічна та культурно - освітня інтеграція, співпраця в галузі охорони довкілля на ін.

Список використаних джерел

1. Сіденко В. Розширення Європейського союзу на схід: наслідки для України / Сіденко В. // Національна безпека та оборона. — 2009.
2. Фіалко А. Проблеми і перспективи інтеграції України до ЄС.
3. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС.
4. Рудік А. Позитивні та негативні наслідки вступу України до ЄС.

Шоха Є. І.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Садовник О. В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ОЛІЙНОГО ЛЬОНУ В УКРАЇНІ

Статистичні дані та дослідження даної тематики доводять, що наразі спостерігається занепад вітчизняного льонарства, який настав одразу із скороченням текстильної промисловості.

Теперішній стан виробництва даної культури ледь перевищує рівень 1% від того, який мав місце лише чверть століття тому. Ефективним шляхом виведення виробництва льону із кризового стану бачимо переорієнтацію на інший його вид – льон-кудряш, що є добре відомою аграріям олійною культурою, і яка є першою в черзі на захоплення площ, які раніше були під довгунцем. Насіння його містить 45-55% олії, яку широко використовують в певних галузях промисловості: лакофарбовій для виготовлення натуральної оліфи, лаків, емалей, різних фарб для підводних робіт; електротехнічній, автомобільній, суднобудівній, а також у миловарінні, медицині тощо. [1]

Насіння олійного льону - експортно орієнтована культура і переважно постачається з України в Європейський Союз, куди щорічно імпортується близько 900 тис. т. Там він конкурує із льоном з таких країн, як Казахстан, Росія, Канада, які експортують туди до 180-190 тис. т. кожна. Обсяги світової торгівлі олійним льоном в 2015 році склали \$868 млн., однак ринкові експерти прогнозують, що світовий попит на цей продукт зростатиме. [2] В світовому виробництві олійного льону, як бачимо із табл.1, лідирує Канада.

В Україні протягом останніх років також спостерігається поступове збільшення площ під цією культурою. Так, в 2015 р. олійний льон в Україні був зібраний з площі у 62 тис. га, а валовий збір склав близько 61 тис. т., при середній врожайності 1 т/га. Динаміку виробництва олійного льону в Україні протягом останніх років наведено в табл.2.

Перспективи для аграріїв, що вирощують олійний льон, цілком втішні. Світова ціна на насіння льону в 2009-2015 рр. коливалася в межах 500-700 \$/т. Однак, незважаючи на те, що у жовтні 2016 року вона знизилась до 372 \$/т, та враховуючи діюче в Україні експортне мито на насіння льону (через що внутрішня українська ціна дещо нижча від світової ціни), рентабельність виробництва складає приблизно 30-40% (при

9,400 грн./т з ПДВ, на умовах EXW, урожайність в 1 т/га).

Таблиця 1

ТОП-10 виробників олійного льону в світі, 2012-2014 рр. [3]

№ з/п	Країна	Кількість виробленого льону-кудряшу, т		
		2012 рік	2013 рік	2014 рік
1	Канада	488 900	730 700	872 500
2	Казахстан	157 880	295 020	419 957
3	Китай	390 505	398 809	387 000
4	Російська Федерація	369 043	299 768	365 088
5	США	147 280	85 250	161 750
6	Індія	152 000	147 000	141 000
7	Ефіопія	122 064	87 946	83 131
8	Україна	41 400	31 920	46 630
9	Великобританія	42 000	62 000	39 000
10	Аргентина	17 070	20 430	17255
Всього в світі:		2053 304	2280 096	2 654 432

Таблиця 2

Динаміка виробництва і продуктивності льону-кудряшу в Україні, 2010-2015 рр. [3]

Роки	Виробництво, т	Зібрана площа, га	Урожайність, ц/га
2010	46800	56300	8,3
2011	51100	58700	8,7
2012	41400	52900	7,8
2013	31920	41980	7,6
2014	46630	37600	12,4
2015	61000	62000	9,8

При цьому, рентабельність можна збільшити за рахунок використання високопродуктивних сортів та чіткого дотримання технології вирощування. Проте навіть при ціні на олійний льон, яку пропонує ринок сьогодні, врожайності у 2 т/га, льон може забезпечувати середню рентабельність у 100%-170%. а за врожайності 2,5 т/га середня рентабельність виробництва може становити до 250%.

Список використаних джерел

1. Дейна Д. Олійний аутсайдер: все про виробництво та експорт льону [Електронний ресурс] / Дмитро Дейна – Режим доступу до ресурсу: <http://agroconf.org/content/oliyniy-autsayder-vse-pro-virobnictvo-ta-eksport-lonu>.
2. Хілінський С. Олійний льон: переваги для аграріїв [Електронний ресурс] / Сергій Хілінський – Режим доступу до ресурсу: <http://agravery.com/uk/posts/author/show?slug=olijnij-lon-perevagi-dla-agrariiv>.
3. Офіційний портал Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (Food and Agriculture Organization of the United Nations) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fao.org/statistics/en/>.

Секція 3

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНОЮ, ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ТА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

Агеенко У.А.,
УО «Белорусская государственная
сельскохозяйственная академия», Горки, РБ
Научный руководитель - **Е.Н. Ракутина**, м.э.н.,
старший преподаватель, УО «Белорусская
государственная сельскохозяйственная академия», г. Горки, РБ

СОСТОЯНИЕ И ПУТИ СНИЖЕНИЯ ЗАКРЕДИТОВАННОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Одной из наиболее распространенных мер государственной поддержки, соответствующей механизмам рыночной экономики, является кредитование производителей сельскохозяйственной продукции. Основным экономическим барьером для развития системы кредитования сельского хозяйства является хроническая неплатежеспособность подавляющего большинства сельскохозяйственных организаций, низкая степень защиты кредиторов.

Эти трудности связаны с тем, что зачастую сельскохозяйственные товаропроизводители либо не имеют ликвидного имущества, которое могло бы стать предметом залога, либо их имущество уже находится в залоге. Отсюда возникает закредитованность сельскохозяйственных организаций

Закредитованность – это степень концентрации кредитов на одних и тех же заемщиках. Выражается она, прежде всего, в среднем процентном отношении обязательных взносов по взятым кредитным обязательствам к общему уровню доходов.[1]

Показателем показывающим уровень за кредитованности субъектов хозяйствования является коэффициент за кредитованности. Данный коэффициент рассчитывается как отношение заемных средств к собственным. Значение коэффициента за кредитованности варьируется от 40 % до 100 %, при этом безопасный уровень за кредитованности 40-50%. При за кредитованности более 50% привлечение новых кредитных ресурсов невозможно, а уровень за кредитованности 100 % – критический уровень для субъектов хозяйствования [1].

За кредитованность сельскохозяйственных организаций в настоящее время составляет 115 трлн. рублей. Это кредиты, которые имеют сельскохозяйственные организации, из них просроченных – 23 трлн. рублей. Эти 115 трлн. рублей – обязательства сельскохозяйственных организаций, которые они накопили за 10 лет.[2]

В настоящее время утверждена госпрограмма развития аграрного бизнеса в Беларуси на 2016-2020 годы, согласно которой банкам и ОАО «Банк развития Республики Беларусь» предложено осуществлять в 2016-2018 годах директивное (льготное) кредитование субъектов, ведущих деятельность в области агропромышленного производства. Компенсация потерь банкам по кредитам, выдаваемым субъектам в области агропромышленного производства, на осуществление текущей деятельности, может производиться в соответствии с принимаемыми решениями Президента Беларуси, правительства и местных исполнительных и распорядительных органов. Министерство финансов, Министерство сельского хозяйства и продовольствия и облисполкомы при разработке проектов республиканского и местных бюджетов на очередной финансовый год будут предусматривать средства на финансирование мероприятий государственной программы и ее подпрограмм, а также на компенсацию банкам и ОАО «Банк развития Республики Беларусь» потерь по кредитам [3].

Выдача льготированных кредитов, не решает проблему за кредитованности. Для выхода из сложившейся ситуации важны все пути решения этой проблемы: при кредитовании целесообразно расширять применение специфических форм

обеспечения обязательств, например, на основе страхования имущества, будущего урожая, скота, с включением страховых платежей в сумму кредита. Можно создать отдельный фонд, чтобы перевести туда все долги, также было бы уместно ввести налоговые льготы для аграриев. Необходимо будет вести подробные реестры кредитов, фиксировать объем остатков ссудной задолженности, графики обслуживания и объем необходимых ежегодно субсидий. Необходимо разрабатывать в организациях выгодные, эффективные и прибыльные для двух сторон инвестиционные проекты.

Список использованной литературы

1. Афанасьева, О.Н. Макроэкономический анализ банковской...../ О.Н. Афанасьева, С.Е.Дубова. – М.: Омега – Л, 2010. – 570 с.

2. Крапивина, Л. Закредитованность сельскохозяйственных организаций в Беларуси достигла 115 трлн. Рублей / Л. Крапивина // Белорусское сельское хозяйство. – 2016. – № 1. – С. 17-19.

3. Государственная программа развития аграрного бизнеса в Беларуси на 2016-2020 гг.: утв. постановлением Совета Министров РБ от 16 июня 2014 г. (с изм. и доп. от 01.02. 2017 г. № 87) // Национальный реестр правовых актов Респ. Беларусь. – 2017. – № 5/43305.

Голишева Ю.О.,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків
Науковий керівник – **Крутько М.А.**, к.е.н., ст. викладач,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Основним проявом світової кризи в економіці країни в цілому і в агропромисловому комплексі зокрема стало різке

зменшення здатності підприємств залучати додаткові джерела фінансування у необхідних розмірах і на відповідних взаємовигідних умовах. Існують прогнози, що в цьому і наступному році агропромисловий комплекс буде нестабільним через нестачу фінансування [1]. Значну перевагу матимуть лише ті суб'єкти господарювання, що мають більшу суму основних засобів на балансі, тому банки будуть більш охоче кредитувати їх розвиток.

Головне, на що мають бути направлені антикризові заходи Уряду і Національного банку – це стимулювання банківської системи до кредитування підприємств агропромислового комплексу. Без вирішення цього питання, без розробки правильного інструментарію, який зможе забезпечити внесення коштів в підприємства агропромислового комплексу, системна криза лише поглибиться.

Найдоцільнішим способом вирішення проблеми формування і підвищення конкурентоспроможності підприємств агропромислового комплексу є застосування сучасних концепцій менеджменту, що використовують взаємодію системного, процесного, й ситуаційного підходів [2]. Формування конкурентоспроможності підприємств агропромислового комплексу доцільно розглядати як комплексну систему. Такій системі притаманна наявність мети, елементів, взаємозв'язку між ними і зовнішнім середовищем. Система конкурентних переваг є основою розробки організаційного механізму управління конкурентоспроможністю підприємств агропромислового комплексу, який має бути адекватним сучасним вимогам, ґрунтуватися на принципах адаптивності та створювати можливості для гнучкого і швидкого ухвалення управлінських рішень [3].

Висока конкурентоспроможність означає, що всі ресурси підприємства використовуються продуктивно, що воно є більш прибутковим, ніж його головні конкуренти.

Для формування конкурентних переваг та підвищення конкурентоспроможності підприємству агропромислового комплексу потрібно постійно вдосконалювати інноваційно-

інвестиційну діяльність шляхом впровадження новітніх технологій переробки, зберігання та реалізації аграрної продукції, проведення диверсифікації виробництва, створення спільних підприємств, виходу підприємства на нові ринки агропродукції, модернізації форм збуту продукції для налагодження зв'язку підприємств агропромислового комплексу з кінцевими споживачами.

Також напрямками підвищення конкурентоспроможності підприємств агропромислового комплексу є:

- забезпечення якості сільськогосподарської продукції на рівні експортного попиту;
- зниження енергомісткості, трудомісткості та матеріаломісткості сільськогосподарської продукції;
- відтворення та поліпшення ґрунтів сільськогосподарського призначення.

Отже, серед заходів підвищення конкурентоспроможності підприємств агропромислового комплексу та подолання негативних явищ, перше місце має належати державній підтримці ринку вітчизняної сільськогосподарської техніки, стимулюванню процесів інвестування в основний капітал аграрних підприємств, розробці системи державного регулювання відносин сільського господарства з суміжними галузями і державою та податковому стимулюванню залучення коштів на інноваційні завдання.

Список використаних джерел

1. Білорусько Я.К. Про бюджетну підтримку технічного переоснащення сільського господарства [Текст] / Я.К. Білорусько, В.О. Питулько // Агроінком. – 2011. – № 3-4. – 416 с.

2. Рижмань Л.Д. Напрями підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Л.Д. Рижмань // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Серія «Фінанси і кредит». – 2012. – № 1. – С. 210-216.

3. Вініченко І.І. Напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств з переробки

сільськогосподарської продукції / І.І. Вініченко, Д.В. Маховський // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

Житченко Н.К.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник - **Садовник О.В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Успішне ведення будь – якої господарської діяльності має бути підкріплене плановимирозрахунками господарювання щодо джерел формування та використання майна, розрахунків з працівниками, власниками і державою, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Господарську діяльність потрібно організувати так, щоб окупити всі витрати та отримати певний прибуток.

Категорія «витрати» - поняття багатогранне, перш за все тому, що стосується багатьох процесів (виробництва, споживання, нагромадження, обіг, обмін) і є об'єктом обліку, контролю, планування, аналізу та управління. До того ж, в умовах ринкової економіки, в часи змін і удосконалень систем ведення бізнесу, багатогранність даної категорії стала ще більш відчутнішою.

Як зазначають Кембелл Р.Макконел та Стенді Л.Брю, розуміння витрат економістами ґрунтується на факті обмеженості ресурсів та можливості їх альтернативного використання [1]. Разом з цим, в сучасних умовах, практично кожне підприємство повинно самостійно вирішувати питання стосовно управління витратами виробництва, визначати вимоги до підвищення ефективності їх управління тощо. Однак в усіх випадках має ставитись мета управління витратами виробництва

і розробляти завдання та заходи її реалізації. На основі вивчення теоретичних матеріалів та результатів діяльності провідних підприємств, у таблиці 1 відображено послідовність організації робіт, пов'язаних з формуванням вимог до управління витратами виробництва, розробкою і впровадженням системи управління витратами на підприємстві.

Таблиця 1.1

Послідовність розробки і впровадження ефективної системи управління витратами виробництва[2]

Етапи розробки і впровадження	Завдання етапів	Форма представлення результатів розробки
<u>Перший етап</u> – перед проектне дослідження	1.1. Аналіз стану управління витратами виробництва на різних	Завдання на модернізацію існуючої системи управління витратами
	1.2. Визначення факторів, які знижують ефективність управління витратами, та причин, які спонукають до цього	Завдання на проектування нової системи управління витратами
<u>Другий етап</u> - проектно-розрахунковий	2.1 Визначення функцій і завдань системи управління витратами і відповідно до них проектування нової системи або модернізація існуючої	Технічний проект на систему управління витратами; технічний проект (або завдання) на модернізацію існуючої системи управління витратами
<u>Третій етап</u> - впровадження системи управління витратами виробництва	3.1. Прийняття рішення про впровадження нової або модернізацію існуючої системи управління витратами	План впровадження системи управління витратами
	3.2. Розробка плану впровадження	
	3.3. Створення робочої групи, яка контролює виконання плану впровадження та відслідковує ефективність роботи системи на етапі її	

Отже, розробка ефективної системи управління витратами виробництва знижує можливість негативного впливу окремих чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства, дозволяє вчасно передбачити дію небажаних подій та розробляти випереджувальні заходи зі зниження їх впливу на діяльність підприємства, зокрема на рівень виробничих витрат.

Список використаних джерел

1. Партин Г.О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: Монографія. – К.: УБС НБУ, 2008. – 219с.
2. Слуцкин, М. Влияние способов распределения накладных расходов на принятие управленческих решений [Текст] / М. Слуцки // Финансовый менеджмент. - 2009. - № 9. - С. 70-81.

Кучерук Н.В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Король В. В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток малого бізнесу є одним з пріоритетних напрямів економічної політики держави, а також важливим чинником повноцінного функціонування ринкових економічних систем, тому зростає й актуалізується питання його в економічній сфері діяльності держави.

Основним джерелом формування прибутку є його операційна діяльність. Це зумовлене тим, що лише деякі малі підприємства, виходячи зі своїх масштабів, мають допоміжне виробництво. Якщо підприємство і здійснює інвестиційну діяльність, то у дуже малих розмірах, через обмеженість вільних фінансових ресурсів, а прибуток, який отримує від цієї діяльності підприємство, займає незначну частку в його

загальному прибутку. Через це управління формуванням прибутку спрямоване на збільшення його розмірів переважно через зниження собівартості продукції та збільшення обсягів продукції, робіт та послуг, підвищення рентабельності.

Основна мета управління малим бізнесом - ефективне управління оборотним капіталом, а саме запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами, що дозволить підприємству мати достатню кількість ліквідних коштів і робить його платоспроможним. Але також необхідно зазначити, що у окремих ситуаціях мета управління прибутком малого підприємства може змінюватися, так цілю управління фінансами підприємства може бути:

- виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби;
- попередження банкрутства та суттєвих фінансових невдач;
- максимізація прибутку;
- мінімізація витрат;
- стійкий темп зростання економічного потенціалу підприємства;
- зростання обсягу виробництва та реалізації;
- зростання доходів керівництва та власників підприємства;
- забезпечення рентабельності бізнесу та ін.

В сучасному розумінні основне завдання управління фінансами підприємства – ухвалення рішень по забезпеченню найбільш ефективного руху фінансових ресурсів між фірмою і джерелами її фінансування як зовнішніми, так і внутрішньо фірмовими.

Управління в малому бізнесі має наступні особливості, що відрізняють його від великого:

- залежність від внутрішніх джерел фінансування і слабка організація довгострокового планування, що обумовлена незначною чисельністю працюючих і низьким рівнем їхньої спеціалізації;
- більшість власників малих підприємств відчувають дефіцит широкого діапазону навичок, за допомогою яких вони повинні точно аналізувати ринок і стрімко маневрувати своїми обмеженими ресурсами, щоб максимізувати швидкість і гнучкість випуску продукції;

- залежність потенціалу росту малих підприємств від кваліфікації їхнього управлінського персоналу. [1]

На підставі дослідження управління фінансовими ресурсами в секторі малого бізнесу можна зробити висновок про те, що створення на малому підприємстві зрозумілої й логічної схеми організації даного процесу, що припускає підвищення ефективності використання ресурсів за рахунок мобілізації внутрішніх резервів є реальним чинником підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності.[2]

Таким чином, організація управління на малих підприємствах є складним та багатогранним процесом. Основним завданням є формування, розподіл і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення безперервного процесу виробництва. Управління фінансами малих підприємств передбачає насамперед, ефективне управління оборотним капіталом, а саме: грошовими коштами на основі використання теорій грошових потоків, вартості грошових ресурсів, підприємницького і фінансового ризику, управління дебіторською заборгованістю з використанням сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості, управління запасами.

Список використаних джерел

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / І.О. Бланк. – К.: Ельга, 2012. – 724 с.
2. Ван Хорн Д. Основы управления финансами Пер.с англ.Ван Хорн Д.: Финансы и статистика, 2013.-800 с.
3. Ковалев В. В. Учет, анализ и финансовый менеджмент: Учеб. пособие / В. В. Ковалев, В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2014. – 688 с.
4. Павлова Л. П. Финансовый менеджмент. Управление денежным оборотом предприятия: Учебник для Вузов[Текст]/Павлова Л.П. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2014.— 400 с.

Секція 4

СТАН ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

Асканова Ю.І.,

Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне,

Науковий керівник – **Павелко О.В.**, к.е.н., доцент,
Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ В ОБЛІКОВОМУ ЦИКЛІ ПІДПРИЄМСТВ АПК

В Україні господарський контроль стає одним із важливих елементів ринкової економіки. Нині багато його методологічних і організаційних питань потребують розробки, вдосконалення, термінового впровадження і апробації, проте проведення інвентаризацій було, є і залишається єдиним способом контролю за точністю даних, що надаються бухгалтерським обліком.

Мета інвентаризації – забезпечити достовірність даних бухгалтерського обліку і перевірити фактичну наявність запасів на підприємстві. Проводиться вона перед складанням річної фінансової звітності (не раніше 1 жовтня). Її періодичність встановлюється наказом керівника підприємства, але не повинна бути рідше одного разу на рік. Залежно від повноти охоплення матеріальних ресурсів інвентаризації бувають повні та часткові. Повною називається інвентаризація, що охоплює всі засоби виробництва, сировину, матеріали тощо. Часткова інвентаризація охоплює один з видів матеріальних цінностей. Зазвичай часткові інвентаризації проводяться для забезпечення достовірності звітних даних, посилення боротьби з перевитратами, для зміцнення фінансової дисципліни.

В процесі дослідження з'ясовано, що на сьогодні під інвентаризацією розуміють: прийом фактичного контролю наявності окремих складових майна; роботу, пов'язану із визначенням майнового стану (складання інвентарю) суб'єкта, що розпочинає господарську діяльність [1, с. 87]; метод визначення наявності майна і зобов'язань з метою визначення фінансового результату; перевірку господарських засобів та розрахунків з метою підтвердження даних бухгалтерського обліку [2, с. 39].

Існування різних тлумачень поняття інвентаризації не дозволяє розкрити сутність і зміст даного поняття. Це суттєво ускладнює її практичне значення. На рис. 1 подано загальну схему інвентаризації в обліковому циклі підприємства, її вплив на складання фінансової звітності.

Як правило, підприємства проводять інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» та інших нормативних документів, зокрема Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань [3].

За даним документом інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечуються:

- виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;

- установа лишку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;

- виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;

- виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання.

Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником підприємства на підставі чинного законодавства.

Таким чином, інвентаризації відводиться важливе значення в обліковому циклі, оскільки саме її результати дають змогу відслідкувати ефективність налагодження організації та методики обліку будь-якого підприємства, яке здійснює ведення обліку відповідно до умов чинного законодавства.

Список використаних джерел

1. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : Підруч. / Н. М. Ткаченко - К.: А.С.К., 2005.-784 с.

2. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підруч./ В.Г. Швець. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 535 с.

3. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України 02.09.2014 № 879 [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

Воробйова Т.В.,

ДВНЗ «Харківський національний технічний
університет сільського господарства
імені Петра Василенка», м. Харків

Науковий керівник – **Крутько М.А.**, к.е.н., ст. викладач,
ДВНЗ «Харківський національний технічний
університет сільського господарства
імені Петра Василенка», м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА

Поточні біологічні активи тваринництва складають особливу групу оборотних активів. За своїм економічним

змістом тварини на вирощуванні та відгодівлі, як складова поточних біологічних активів, є незавершеним виробництвом галузі тваринництва, тому що вони в результаті біологічних перетворень постійно змінюють свою масу і оцінку. Ці зміни пов'язані з витратами на утримання тварин і їх годівлю до моменту реалізації, забою, переведення до основного стада [1].

Відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» поточні біологічні активи (ПБА) – це біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі [2].

Об'єктами бухгалтерського обліку поточних біологічних активів тваринництва є види тварин на вирощуванні і відгодівлі: молодняк великої рогатої худоби, свині, вівці, птиця, звірі, бджоли або однорідні групи цих біологічних активів. з певних статевих-вікових (технологічних) груп.

Основна проблема обліку поточних біологічних активів тваринництва, є те що оцінку біологічних активів необхідно привести у відповідність з основними положеннями законодавчих актів і нормативних документів, що стосуються організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та усунути розбіжності між ними. Такі розбіжності спостерігаються в П(С)БО 30 «Біологічні активи», де вказується застосування справедливої вартості при оцінці активів, а у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що пріоритетною є оцінка біологічних активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання – принцип історичної (фактичної) собівартості [3].

Для визначення справедливої вартості поточних біологічних активів підприємство може створити спеціально призначену для цього комісію, до складу якої повинні бути включені відповідні фахівці. Комісія своїми рішеннями визначає справедливу вартість поточних біологічних активів або неможливість такої оцінки і такі рішення є підставою працівникам бухгалтерії оцінювати поточні біологічні активи в обліку та звітності [4].

Оприбуткування поточних біологічних активів тваринництва відбувається за дебетом рахунка 21 «Поточні біологічні активи», а за кредитом – вибуття поточних біологічних активів унаслідок передачі на переробку, продаж, безоплатної передачі тощо.

Рахунок 21 «Поточні біологічні активи» має наступні субрахунки:

211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю»;

212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю»;

213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю».

На сучасному етапі розвитку аграрного виробництва і облікової науки важливим напрямком удосконалення обліку поточних біологічних активів тваринництва є організація всіх елементів облікового процесу (від оформлення первинної документації до складання фінансової звітності), відповідно до принципів, передбачених П(С)БО 30 та органічне їх поєднання з іншими напрямками обліку на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Облік поточних біологічних активів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1143121342676/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_potochnih_biologichnih_aktiviv

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005р. № 790 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Проблеми обліку поточних біологічних активів тваринництва та шляхи їхнього вирішення [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=52792>

4. Гончаренко Н. Визначення справедливої вартості біологічних активів з урахування цін активного ринку: методичні та інформаційні аспекти / Н. Гончаренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №1. – С.40–45.

Гончарук В.В.,
 ДВНЗ «Київський національний економічний університет
 імені Вадима Гетьмана», м. Київ
 Науковий керівник – **Мервенецька В.Ф.**, к.е.н., доцент,
 ДВНЗ «Київський національний економічний університет
 імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ПОРЯДОК ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

За загальним правилом сільгосп підприємство як суб'єкт господарювання має відображати господарські операції в бухгалтерську методичку їх суцільного і безперервного документування. Для цього передбачено застосування первинних документів, складених за типовими або спеціалізованими формами, затвердженими відповідними держорганами.

Для документування операцій, пов'язаних із посівними роботами, пропонуємо використовувати такий комплекс первинних документів (табл. 1).

Таблиця 1

Основні первинні документи з обліку посівних робіт

№з/п	Господарська операція	Назва документа	Форма	Особливості застосування
1	2	3	4	5
1	Відпуск зі складів насіння, добрив, засобів захисту рослин та інших виробничих запасів	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей	Сільгоспоблік, форма № ВЗСГ-1	Документи спеціалізованих форм, що використовуються виключно в сільському господарстві
		Лімітно-забірна картка на отримання запасних частин	Сільгоспоблік, форма № ВЗСГ-2	
		Накладна (внутрігосподарського призначення)	Сільгоспоблік, форма № ВЗСГ-8	

		Лімітно-забірна картка	Типова форма № М-8	Для багаторазового відпуску одного номенклатурного номера матеріалів на 1 місяць
			Типова форма № М-9	Для чотириразового відпуску лімітованих матеріалів, що відносяться до одного виду витрат (замовлення на 1 місяць та на різноманітні види витрат (замовлень)
2	Списання вартості використаного насіння	Акт витрати насіння й садивного матеріалу	Форма № ВЗСГ-4	Складається після завершення сівби (посадки) сільгоспкультур
3	Списання вартості використаних добрив та засобів захисту рослин	Акт про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин	Форма № ВЗСГ-3	Складається після завершення сівби (посадки) сільгоспкультур
4	Списання вартості використаного пального та	Обліковий лист тракториста-машиніста	Сільгоспоблік, форма № 67-Б	Окремий розділ (спеціальні графи)

	мастильних матеріалів	Подорожній лист трактора	Сільгоспоблік, форма № 68	призначено для обліку витрат пального
		Подорожній лист вантажного автомобіля	Типова форма № 2-ТН	
5	Списання вартості зношених і непридатних для подальшого використання інвентарю та малоцінних і швидкозношуваних предметів	Акт на списання виробничого та господарського інвентарю	Форма № ВЗСГ-5	Після списання заповнюється розрахунок результатів від ліквідації об'єкта
6	Нарахування заробітної плати працівникам (відрядни-кам)	Обліковий лист тракториста-машиніста	Сільгоспоблік, форма № 67-Б ³	Для трактористів-машиністів на механізованих роботах
		Облікові листи праці і виконаних робіт	Сільгоспоблік, форми № 66 і № 66-А	Для працівників на немеханізованих роботах
		Подорожній лист трактора	Сільгоспоблік, форма № 68	Для трактористів-машиністів на транспортних роботах
		Подорожній лист вантажного автомобіля	Типова форма № 2-ТН	Для водіїв на транспортних роботах
7	Облік затрат праці	Табель обліку використання робочого часу	Типова форма № П-5	Для обліку затрат праці

8	Нарахування амортизації за необоротними активами	Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів	Сільгоспоблік, форма № 4.6 с.-г.	Розподіл суми амортизації за об'єктами обліку за минулий місяць, зміни в сумах амортизації за об'єктами, що надійшли й вибули, та суми амортизації, яка нарахована в поточному місяці
9	Списання вартості робіт та послуг власних допоміжних виробництв	Бухгалтерські довідки та Відомість розподілу робіт (послуг) допоміжних виробництві	Довільна	Розподіл між об'єктами обліку (культурами чи групами культур) пропорційно до т•км, умовних еталонних гектарів та ін.
10	Списання вартості робіт та послуг сторонніх підрядних організацій	Акт приймання-передачі виконаних робіт (наданих послуг)	Довільна	Складається після завершення робіт

Сільгосппідприємство може також самостійно розробити й затвердити форми потрібних документів із зазначенням усіх обов'язкових реквізитів. Таке право встановлено ч. 2 ст. 9 Закону від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і п. 2.4 і 2.7 Положення про

документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88.

Жлуктенко О. І.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Мервенецька В.Ф.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ЕКСПЛУАТАЦІЮ ТА УТРИМАННЯ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ СІЛЬГОСППІДПРИЄМСТВ

Машинно-тракторний парк (далі – МТП) – це сукупність техніки (різних марок і модифікацій тракторів, комбайнів, причіпних і навісних машин) та знарядь, призначених для механізації процесів з вирощування та збирання сільськогосподарських культур і виробництва продукції тваринництва, надання послуг іншим виробництвам і на сторону. Виходячи з критеріїв оцінки та ролі у процесі виробництва МТП є невід’ємною частиною основного виробництва, без якої неможливе сучасне сільськогосподарське виробництво взагалі. Його робота зумовлена рядом особливостей, які чинять вплив на побудову бухгалтерського обліку та організацію аналітичної роботи.

Слід зазначити, що чинні Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [1] та Методичні рекомендації із планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01 р. № 132 (далі – Методрекомендації № 132) [2], пропонують включати

витрати на утримання сільгосптехніки до загальновиробничих та обліковувати на збірно-розподільчому рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». Однак, виходячи із сучасних організаційних форм використання техніки та її ролі в сільськогосподарському виробництві, вважаємо, що такі витрати доцільно обліковувати на калькуляційному рахунку, наприклад, 235 «Машинно-тракторний парк» за відповідними статтями (їх перелік кожне підприємство визначає самостійно, закріпивши в обліковій політиці).

Раціональне встановлення номенклатури статей сприяє аналітичності калькуляції, можливості здійснення контролю та виявлення резервів зниження собівартості. Ми рекомендуємо використовувати такі статті витрат:

- витрати на оплату праці – включають основну й додаткову заробітну плату трактористів на транспортних роботах тракторів (за винятком сільгоспробіт у рослинництві), а також заробітну плату трактористів на виконання сільськогосподарських робіт стороннім контрагентам;

- єдиний соціальний внесок – суми нарахованого ЄСВ на заробітну плату трактористів на транспортних роботах тракторів (за винятком сільгоспробіт рослинництва), а також на заробітну плату трактористів на виконання робіт стороннім контрагентам;

- пально-мастильні матеріали (далі – ПММ) – обліковують вартість пального, використаного на транспортних роботах тракторів (за винятком сільгоспробіт у рослинництві), а також вартість використаного пального на виконання сільськогосподарських робіт стороннім контрагентам;

- амортизація – відносять амортизаційні відрахування від вартості тракторів, сільськогосподарських машин;

- роботи та послуги (власні) – обліковують вартість робіт і послуг, наданих для МТП власними допоміжними виробництвами (послуги з ремонту сільськогосподарської техніки у власній ремонтній майстерні);

- роботи та послуги (залучені) – вартість робіт і послуг, наданих контрагентами (послуги з ремонту сільськогосподарської техніки сторонніми підприємствами);

– інші прямі витрати – витрати на відрядження, платежі зі страхування майна та інші прямі витрати, які не були враховані в попередніх статтях;

– розподілені загальновиробничі витрати МТП – відносяться суми розподілених загальновиробничих витрат МТП (витрати на оплату праці механіків, сторожів; амортизація гаражів, навісів, майданчиків для зберігання техніки та інших необоротних матеріальних активів МТП; витрати на техніку безпеки й охорону праці, освітлення, опалення, зв'язок тощо).

До зазначених статей не включено оплату праці з нарахуваннями трактористів-машиністів та ПММ під час виконання робіт у рослинництві, адже такі витрати списують прямо на відповідні культури. Таким чином, на вказаному аналітичному рахунку протягом року відображають: оплату праці та вартість ПММ – лише щодо транспортних робіт тракторів; решта витрат – у цілому за МТП незалежно від видів робіт.

Побудова обліку витрат на утримання та експлуатацію МТП суттєво залежить також від організаційно-технологічних форм його використання. Зокрема, в невеликих сільськогосподарських підприємствах з метою спрощення ведення обліку витрат на утримання МТП доцільно всі витрати обліковувати на одному аналітичному рахунку. У великих сільськогосподарських підприємствах, де МТП є окремим структурним підрозділом, для обліку витрат на його утримання та експлуатацію пропонуємо виділення таких аналітичних рахунків:

- 2351 «Утримання та експлуатація МТП» – для обліку витрат на утримання та експлуатацію тракторів, начпінних та причіпних сільськогосподарських машин і знарядь для обробітку ґрунту, сівби, догляду за посівами у розрізі різних видів сільськогосподарських (оранка, боронування, унесення добрив, дискування тощо) та транспортних робіт;

- 2352 «Утримання й експлуатація комбайнів та інших самохідних машин» – для обліку витрат на утримання та експлуатацію комбайнів у розрізі їх видів (зернозбиральні, кукурудозбиральні, бурякозбиральні, картоплюзбиральні тощо).

Така побудова обліку забезпечує достатньо високу аналітичність та інформаційність обліку, дає можливість здійснювати окремо калькулювання собівартості послуг МТП, виконаних на підприємстві та на стороні.

Список використаних джерел

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

2. Методичні рекомендації із планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zakon-i-normativ.info>

Зарецька О.О.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Король В. В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Процес реформування податкової системи та структурні економічні перетворення що відбулися в Україні, внесли свої корективи в організацію податку на доходи фізичних осіб. Саме цей податок, посідав одне із основних місць у формуванні доходів місцевого та державного бюджету, і є найбільш зрозумілим в частині його нарахування та сплати платникам податку.

На сьогодні Податковий кодекс України регулює

відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства [1].

Прийняття Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» № 1797 принесло чимало змін до Податкового кодексу, а разом із тим і до розрахунку та правил сплати ПДФО:

- для всіх видів пасивного доходу зберігається ставка у розмірі 18 %. Тільки для доходів у вигляді дивідендів за певних умов може бути збережена ставка 5 %;

- прожитковий мінімум в 2017 р. для працездатної особи складає 1600 грн., з 01 січня 2017 р. податкова соціальна пільга (ПСП) отримала такі розміри:

 - 100 % = $1600 * 0,50 = 800,00$ грн. (тобто 50 % вищезгаданого прожиткового мінімуму)

 - 150 % ПСП = 1200,00 грн.

 - 200 % ПСП=1600 грн.

- Максимальний розмір доходу, при оподаткуванні якого може бути застосована податкова соціальна пільга у 2017 році = $1600 * 1,4 \approx 2240$ грн., така пільга дає можливість збільшити дохід працездатної особи, що має низьку заробітну плату та неповнолітніх дітей (пільга на дітей застосовується в розмірі кратному кількості дітей);

- не включено до переліку оподаткованого, місячного (річного) доходу суму сплачену за навчання юридичною або фізичною особою, що не перевищує трикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року за кожний повний або неповний місяць навчання, підготовки чи перепідготовки такої фізичної особи. Раніше ця пільга мала ряд обмежень, а неоподатковувана сума платежу за кожний повний або неповний місяць навчання обмежувалась величиною, визначеною у пп. 169.4.1 ПКУ (для 2016 року — 1930 грн.);

- стало можливим не включати до доходу суми акцизного податку з реалізованих у роздріб підакцизних товарів фізичної особи – підприємця. Також підприємцям дозволено амортизацію основних засобів, що використовуються у господарській діяльності (крім житлової нерухомості та автомобілів);

- неоподатковуваний розмір добових при закордонних відрядженнях, збільшено до 80 євро, для порівняння, у 2016 році така сума добових була не вище 0,75 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день такого відрядження;

- збільшено, також, термін використання неоподаткованої цільової допомоги на лікування (з 12 до 24 місяців), що дає змогу заощадити кошти та використати їх на лікування;

- передбачено право розстрочки протягом 3 років на сплату податкових зобов'язань, нарахованих на суму прощених кредитів, що збільшились через підвищення мінімальної заробітної плати;

- 9% складає ставка ПДФО при виплаті дивідендів юрособами, які не є платниками податку на прибуток (наприклад, спрощенцями), яка зменшилася вдвічі;

- уточнено норми щодо звітності з ПДФО.

Перелічені зміни, що відбулися в Податковому кодексі, мають на меті полегшити податковий тягар платників податку, покращити платоспроможність та забезпечити, в повному обсязі, надходження податків до місцевого та державного бюджетів.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р.
2. Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» № 1797 від 21.12.2016 р.

Колесникова А.І.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», М. Київ
Науковий керівник – **Король В.В.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОБЛКОВІ ТА ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ НА ПРОЇЗД ПРАЦІВНИКА У ВІДРЯДЖЕННЯ

Господарська діяльність підприємства безпосередньо пов'язана з розрахунками з дебіторами. Значна частка розрахунків підприємства - це розрахунки з підзвітними особами, пов'язані з їх службовими відрядженнями. Працівники отримують кошти під звіт для реалізації цілей підприємства. Тому відображення операцій за такими розрахунками в бухгалтерському обліку вимагає чіткого дотримання чинних нормативних актів та оформлення відповідних документів.

Підприємство, яке направляє працівників у відрядження, здійснює облік розрахунків з підзвітними особами на субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

Наказом керівника про направлення працівника у відрядження визначається кількість днів, мета від'їзду, а також додається кошторис витрат, згідно з яким розраховується сума коштів, необхідних для перебування працівника у відрядженні.

Процес отримання грошей з каси установи супроводжується оформленням видаткового касового ордера, підписаного керівником та бухгалтером. Така операція є підставою для визначення заборгованості за працівником до закінчення цього відрядження та звітування. Аванс підзвітній особі видають у сумі, необхідній для виконання намічених заходів, і лише в тому разі, коли підзвітна особа не має заборгованості за раніше виданими сумами.

Окремим видом витрат, що не потребують спеціального документального підтвердження, є добові витрати (витрати на харчування та фінансування інших власних потреб фізичної

особи, понесені у зв'язку з таким відрядженням) [1].

Варто зазначити, що до оподаткованого доходу не включаються витрати на відрядження, не підтверджені документально, добові витрати, на відрядження у межах території України, але не більш як 0,1 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (320 грн), в розрахунку за кожен календарний день такого відрядження [2]. Підприємство, що відряджає працівника за кордон, повинне забезпечити його валютою країни, у яку відбуває особа, або ж вільно конвертованою валютою. Інструкцією про службові відрядження встановлено розмір добових для службових відряджень за кордон у сумі 80 євро. При наданні підприємством коштів у іншій валюті, застосовується крос-курс.

Конкретний розмір добових встановлюється наказом про облікову політику підприємства, але не нижче від законодавчо встановлених норм.

Згідно ст.170.9.1 Податкового Кодексу України первинними документами, що підтверджують перебування працівника у відрядженні за кордон, є: наказ про відрядження, а також документальні докази перебування особи у відрядженні – відмітки прикордонних служб про перетин кордону, проїзні документи, рахунки на проживання та/або будь-які інші документи, що підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні.

При поверненні з відрядження підзвітна особа має скласти звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт та залишок невикористаних коштів, які потрібно подавати керівництву протягом 5 банківських днів. До звіту також додаються первинні документи (транспортні квитки або рахунки, в тому числі електронні квитки та розрахункові документи про їх придбання за всіма видами транспорту, в тому числі чартерних рейсів, рахунків, отриманих з мотелів, в тому числі бронювань), ксерокопії сторінок закордонного паспорта з відмітками про перетин кордону і візою держави відрядження [1].

У разі, якщо підзвітна особа надміру витратила кошти,

видані їй на відрядження, наказом керівника такі витрати можуть відшкодуватися. Такі витрати не є об'єктом оподаткування лише за наявності підтвердних документів.

За відсутності зазначених відповідних підтвердних документів сума добових включається до оподаткованого доходу платника податку [2].

Таким чином, важливим аспектом відшкодування витрат на проїзд працівника у відрядження є наявність відповідних первинних документів, які підтверджують використання таких сум.

Список використаних джерел

1. Про службові відрядження в межах України та за кордон: інструкція, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59 (у редакції наказу МФУ від 17.03.2011р. №362) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98_3

2. Податковий кодекс України: за станом на 01.04.2017р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Ластовець В. М.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Кругла М. М.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДАННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Складання та подання фінансової звітності є важливим етапом роботи бухгалтерської служби будь-якого суб'єкта господарювання.

Фінансова звітність за своєю структурою представлена сукупністю форм звітності, які формуються на основі даних бухгалтерського обліку для подальшого надання зовнішнім та

внутрішнім користувачам корисної, доступної та актуальної інформації про фінансовий стан певного підприємства. Подана інформація у фінансовій звітності використовується для аналізу, контролю та подальшого прийняття управлінських рішень. Тому організація складання і подання фінансових звітів потребує особливої уваги з боку науковців та практиків.

Суб'єкти малого підприємства представляють особливу категорію підприємців, які у процесі ведення бухгалтерського обліку мають можливість користуватися певними «спрощеннями» при веденні обліку та поданні звітності. По-перше, суб'єкти малого бізнесу мають право складати спрощену звітність: малі підприємства складають Баланс (ф. № 1-м) та Звіт про фінансові результати (ф. № 2-м) та подають її щоквартально, а суб'єкти мікропідприємства – Баланс (ф. № 1-мс) та Звіт про фінансові результати (ф. № 2-мс), які подають один раз на рік, форма і порядок складання яких визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [1]. По-друге, порівняно невеликий обсяг діяльності дозволяє більш ретельно та уважно працювати над бухгалтерськими даними та обробляти інформацію, яка слугує базою для складання звітів. По-третє, Законом України «Про аудиторську діяльність» аудит суб'єктів малого підприємництва, як правило, не є обов'язковим, крім випадків, які передбачені цим законом у п. 8 [2].

Часто на першому етапі організації фінансової звітності великі та середні суб'єкти господарювання намагаються скоротити часові межі проведення річної інвентаризації. Таке «нехтування» може призводити до значних викривлень бухгалтерської інформації, крадіжок майна підприємства.

Суб'єкти малого підприємства на цьому етапі організації складання звітності мають значну перевагу. Через невеликий обсяг наявних виробничих ресурсів, майна та розрахунків інвентаризаційна комісія малого підприємства відповідно до вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 має можливість ретельно перевірити та співставити фактичні та облікові дані, виявити причини нестач або лишків і на цій основі прийняти ефективні управлінські

рішення. Це дозволяє не тільки формувати звітність на достовірній інформації, але і контролювати наявність та стан обмежених ресурсів суб'єкта господарювання.

Наступний етап передбачає перевірку і уточнення рахунків синтетичного та аналітичного обліку, калькулювання собівартості продукції, закриття операційних рахунків, внесення необхідних коригувань та складання балансу. На великих та середніх підприємствах бухгалтерські служби можуть працювати над цими завданнями значний період часу, а суб'єкти малого підприємництва мають можливість швидко та оперативно виконати ці дії з мінімальними витратами робочого часу.

Після цього заповнюються та затверджуються необхідні форми звітності. Суб'єкти малого підприємництва заповнюються спрощені форми звітів, затвердження яких не потребує значних витрат часу на збори учасників або засновників, адже малий бізнес зазвичай знаходиться у власності обмеженого кола осіб. Крім того суб'єкти мікропідприємництва мають можливість використовувати Спрощений план рахунків та спеціальні Відомості для обліку, які «пристосовані» до відповідних скорочених форм звітності.

Таким чином, процес складання та подання фінансової звітності для суб'єктів малого підприємництва потребує менших часу та трудомісткості, завдяки невеликому обсягу діяльності та запропонованих законодавством спрощень для таких підприємств. При цьому, правильно організований процес її підготовки є запорукою достовірності даних бухгалтерської звітності.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» , затверджений Наказом МФУ від 25.02.2000 № 39 [Електронний ресурс] :. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>

2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125- [Електронний ресурс] :. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>

Лимаренко А.В.,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків
Науковий керівник – **Крутько М.А.**, к.е.н., ст. викладач
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

На сьогоднішній день є відомий той факт, що побудова сучасного обліку операцій з грошовими коштами на підприємствах АПК ведеться відповідно діючого законодавства. Головною причиною такого дотримання цього є суворість регламентації даної частини обліку зі сторони держави, обслуговуючих банків та фіскальної служби.

Однак при всій строгій регламентації даної ділянки обліку, існують можливості її покращення.

Стало популярним способом розрахунків є розрахунки пластиковими картками. Для підприємств АПК введення даного способу розрахунків дозволить скоротити готівковий обіг грошових коштів в касі. На більшості підприємств заробітна плата вже надходить на персональні пластикові карти працівників, що пришвидшує та полегшує отримання даних коштів. Тому, окрім заробітної плати, на дану карту можна перераховувати кошти на відрядження, або підприємство заводить окрему картку для даних потреб. Для цього з банком укладається додаткова угода, на видачу пластикової карти на пред'явника, для оплати витрат на відрядження.

У безготівковій формі підприємства АПК проводять розрахунки з постачальниками, з бюджетом по податках і зборах тощо. Розрахунки не завжди проводяться у встановлені терміни з ряду причин, внаслідок цього підприємства мають велику кредиторську заборгованість. Для зниження розміру дебіторської та кредиторської заборгованості необхідно збільшити кількість актів звірки дебіторів і кредиторів. Проведений своєчасно аналіз дебіторів дозволяє виявити прострочену заборгованість і вжити заходів до стягнення

необхідних грошових коштів [1, с. 58].

Для спрощення і прискорення контролю над рухом готівкових та безготівкових коштів підприємства впроваджують автоматизацію обліку грошових коштів за допомогою бухгалтерських програм.

Сьогодні для автоматизації обліку найчастіше використовують такі програмні продукти, як «Парус» та «1С: Бухгалтерія». Програма «Парус» більше застосовується бюджетними установами, а ось «1С: Бухгалтерія» використовується більшістю підприємств, в тому числі і АПК. Часто зустрічаються випадки, коли не всі працівники бухгалтерії вміють працювати в програмі «1С: Бухгалтерія». Тому, щоб не уповільнювати обліковий процес, керівництво повинно організувати курси або направляти їх на семінари присвячені вивченню даної програми. Найбільш актуальною версією даного програмного продукту є його остання версія «1С: Бухгалтерія 8.2»,

Застосування в бухгалтерському обліку вищезазначеного програмного продукту полегшує ведення касових і банківських операцій. База даних забезпечує можливість зіставлення інформації та передання з одного файлу в інший. Комплекс модулів, що входять в програму «1С: Бухгалтерія 8.2» дозволяє:

- - автоматично підраховувати підсумкові суми;
- - корегувати і змінювати інформацію безпосередньо в базі даних без змін структури та алгоритму роботи програми;
- - складати Касову і Головну книги, прибутковий і видатковий касові ордери та іншу документацію;
- - у повному обсязі автоматизувати облік касових, банківських, розрахункових операцій, підраховувати грошові кошти на поточному рахунку [2, с. 228].

Отже, обробка даних за допомогою сучасних бухгалтерських програм виключає появу помилок, які найчастіше відбуваються при ручному веденні обліку, що покращує роботу, як бухгалтерської служби, так і всього підприємства в цілому.

Список використаних джерел

1. Степова Т. Г. Облік грошових коштів: навчальний посібник / Т.Г. Степова, Г.О. Татарінова, Р.І. Грішук. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2013. - 120 с.

2. Коблянська Г.Ю. Облік і контроль грошових коштів у комп'ютерному середовищі / Г.Ю. Коблянська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – Київ, 2014. - № 1. - С. 228–232.

Ляшенко М.В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Смольська О.Ю.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Важливою передумовою обліку готової продукції рослинництва є її оцінка, що впливає на фінансовий результат. Із розвитком міжнародних економічних зв'язків виникає проблема в налагодженні гармонійної системи обліку із урахуванням Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – МСБО).

Проблема оцінки продукції рослинництва знайшла своє відображення у працях таких науковців, як Жук В.М., Рудченко Ю.С., Гузар Б.С., Коцупатрий М.М. та ін. Проте питання оцінки продукції рослинництва залишається невирішеним, що і зумовлює подальші дослідження в цьому напрямку. Тому висвітлення проблем оцінки готової продукції за МСБО та пошук шляхів їх розв'язання на сьогоднішній день є актуальним.

Оскільки продукція рослинництва отримується в процесі біологічних перетворень, то від форми і ступеня завершеності такої продукції залежить порядок її відображення в

бухгалтерському обліку.

Відповідно до МСБО 41 «Сільське господарство» сільськогосподарську продукцію, зібрану як урожай з біологічних активів суб'єкта господарювання, слід оцінювати за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на час збирання врожаю. Отримана в результаті такого вимірювання оцінка вважається собівартістю на дату, коли починає застосовуватися МСБО 2 «Запаси» [1].

Перевагою використання справедливої вартості для оцінки та єдині підходи відображення вартості продукції рослинництва дають можливість порівнювати показники фінансової звітності різних підприємств.

Але справедливу вартість сільськогосподарської продукції найчастіше не можна визначити з достатньою мірою достовірності, що суперечить одному з пунктів МСБО 41 «Сільське господарство», що суб'єктові господарювання слід визнавати сільськогосподарський продукт тоді і лише тоді, коли справедливу вартість або собівартість активу можна достовірно оцінити [1].

Слід враховувати, що визначення справедливої вартості продукції рослинництва засновано на цінах активного ринку. Логічно, що за рахунок біологічних перетворень оцінка за справедливою вартістю буде значно відрізнятись від оцінки за історичною собівартістю. Так як, собівартість показує реальні витрати на виробництво, а справедлива вартість – це, наближена до реальності ціна.

На практиці існують недоліки оцінки за справедливою вартістю, оскільки основною проблемою є ринкові ціни, які постійно змінюються в результаті складної економічної ситуації та знецінення гривні. Крім того, потрібно враховувати наявність доступу до цін активного ринку на певні види сільськогосподарської продукції.

Як один із методів вирішення цієї проблеми було запропоновано Методичні рекомендації з організації обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції за ринковою (справедливою) вартістю, механізм дії якого представлено на рис. 1.

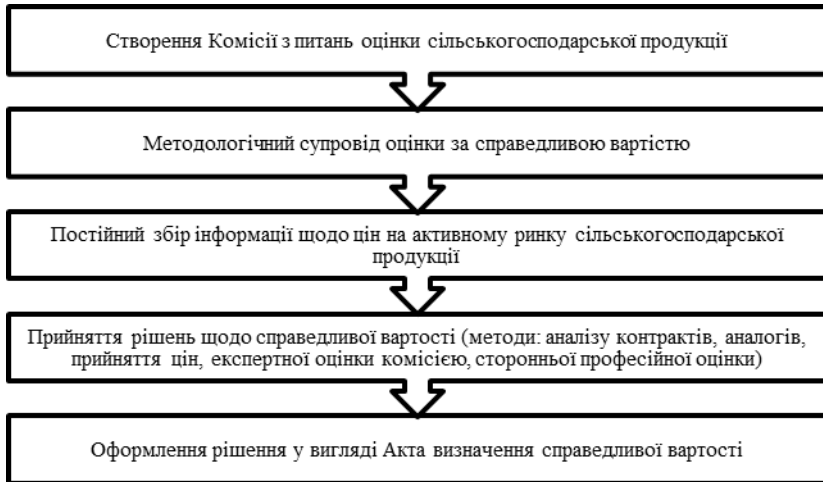

Рис.1 . Методичні підходи до організації оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю

Таким чином, справедливу вартість можливо застосовувати лише при наявності цін активного ринку, який на даний момент в галузі рослинництва сформований недосконало. Щодо оцінки сільськогосподарської продукції за методом справедливої вартості, то вона безпідставно збільшує суму прибутку підприємства.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» від 01.01.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_027;

2. Методичні рекомендації з організації обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції за ринковою (справедливою) вартістю / [В. М. Жук, Ю. С. Рудченко, Б. С. Гузар та ін.]; під ред. В. М. Жука // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 1. – С.5 – 22.

Мельнікова А.В.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Яременко М.І.,** ст. викладач,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ОСНОВНОГО МОЛОЧНОГО СТАДА ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

На сільськогосподарських підприємствах поряд з виробництвом продукції рослинництва функціонує галузь тваринництва. Саме показник собівартості продукції є одним з показників ефективності її виробництва. Так як у агробізнесі застосовують різні методики визначення та оприбуткування отриманої продукції та калькуляції її собівартості, то це питання залишається дискусійним та актуальним.

Для всебічного вивчення процесу калькулювання собівартості продукції тваринництва звернемося до праць відомих вітчизняних науковців, серед яких Андрійчук В.Г., Ковальчук М.І., Лінник В.Г., Саблук П.Т., Тлучкевич Н.В., Чернецька О.В. та ін.

На нашу думку, найповніше визначення собівартості розкриті В.Г. Лінником, який розглядає процес калькулювання собівартості продукції, як коло певних завдань, починаючи від визначення і чіткого розмежування витрат, що входять до собівартості продукції, визначення методів їх вартісної оцінки, і закінчуючи розподілом витрат між супутніми видами продукції та оцінкою побічної.

Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільсько – господарських підприємств (далі МР №132) визначено, що, собівартість продукції (робіт, послуг) - це витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт та наданням послуг[2].

Собівартість видів сільськогосподарської продукції основного молочного стада ВРХ визначається виходячи з витрат, віднесених на відповідну групу тварин. Фактична собівартість продукції (робіт та послуг) в сільськогосподарських підприємствах розраховується цілому за рік, крім продукції (робіт, послуг) допоміжних виробництв, фактична собівартість яких визначається щомісяця [2].

Калькулювання є заключним етапом обліку витрат на виробництво і виходу продукції. На практиці використовують різні методи калькуляції собівартості продукції: простий метод, метод виключення вартості побічної продукції - найпоширеніший, коефіцієнтний метод, пропорційний метод, комбінований та нормативний методи. Однак, у згаданих методиках наявні певні недоліки, які призводять до невірних розрахунків показників ефективності виробництва продукції тваринництва, зокрема і основного молочного стада ВРХ.

Так, при визначенні приросту живої маси молодняку тварин і дорослої худоби на відгодівлі від загальної маси вираховують вагу всього поголів'я, яке загинуло [3]. Однак, падіж тварин може статися з різних причин: нещасний випадок, з вини матеріально-відповідальної особи, внаслідок стихійного лиха, хвороби тощо. Тому при визначенні валового приросту живої маси варто брати до уваги вагу не весь падіж, а тільки той, що прийнятий за рахунок підприємства. Вартість тварин, які загинули внаслідок стихійного лиха відшкодовується страховими організаціями (якщо вони були застраховані), а вартість тварин, які загинули з вини матеріально-відповідно особи – винними у загибелі тварин особами [4].

Проблемним можна назвати і питання оцінки приплоду ВРХ. Недоліком діючої методики оцінки 1 гол. приплоду є ігнорування його маси, яка залежить від породи тварин і варіює $25 < \text{чи} = 40$ кг [5]. Методичними рекомендаціями №132 встановлено, що одна голова приплоду ВРХ, незалежно від її ваги, оцінюється за вартістю 60 кормо-днів утримання однієї голови дорослої худоби. Така оцінка вартості приплоду призводить до неправильного розподілу витрат між основною та супутніми видами продукції основного молочного стада ВРХ, і

в результаті, оцінка одного центнера живої маси молодняка тварин і тварин на відгодівлі є також неправильною.

Отже, на нашу думку, усунення вказаних недоліків допоможе розраховувати собівартість окремих видів продукції не тільки основного молочного стада ВРХ, а й інших груп тваринництва молочного напрямку більш точно, що призведе до точніших розрахунків показників господарської діяльності підприємства та до прийняття адекватних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Лінник В.Г. Калькуляція собівартості сільськогосподарської продукції: Навч. Посібник. – К.: УМК ВО при Мінвузі УРСР, 1991. – с.14

2. Методичні рекомендації з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132.

3. Уланчук В. С. Удосконалення первинного обліку в аграрних підприємствах – вимога сьогодення / В. С. Уланчук, Н. В. Оляднічук // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 1. – С. 120–124

4. Гузар Б. С. Собівартість і проблеми калькуляції продукції скотарства / Б. С. Гузар, Н. І. Загребельна, Л. Л. Головка, Г. Ю. Аніщенко // Облік і фінанси АПК – 2010 – № 1

5. Гузар Б. С. Удосконалення обліку продукції довгострокових біологічних активів: об'єктивна закономірність / Б. С. Гузар, Н. І. Загребельна, Л. Л. Головка, Г. Ю. Аніщенко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. – 108–113

Ничипорчук П.Л.,

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне,

Науковий керівник – **Павелко О.В.**, к.е.н., доцент,

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

**ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЯК
ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ МАЙНА
ПІДПРИЄМСТВ АПК**

В умовах становлення та розвитку економіки України важливе значення має підтримка вітчизняних підприємств з боку держави. Ринкові умови господарювання суттєво посилюють вимоги до підвищення ефективності діяльності підприємств усіх галузей економіки. Функціонування підприємств завжди супроводжується кругообігом ресурсів, значне місце в яких займають виробничі запаси. Стан, формування й використання виробничих запасів є визначальним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Виважене управління виробничими запасами суттєво впливає на загальну ефективність та фінансові результати діяльності підприємств, а якість управління прямо залежить від своєчасності й повноти обліково-аналітичної інформації, яка формується на всіх етапах процесу управління. Відтак, важливим є розуміння сутності даного поняття.

Трактування терміну «виробничі запаси» є дискусійним. В результаті вивчення обліково-економічної літератури і проведеного аналізу змісту таких термінів, як «матеріальні ресурси», «запаси», «виробничі запаси» нами встановлено, що серед авторів не існує єдиного підходу відносно використання визначеного терміну для відображення поняття запасів і їх суті. В багатьох випадках автори об'єднують достатньо різні за своєю суттю поняття, які визначають необхідність в уточненні суті й особливостей їх застосування.

Тичук З.Д. вважає, що виробничі запаси – це предмети праці, які є власністю підприємства, зберігаються на складах, забезпечують виробничий процес лише один раз, змінюють або не змінюють при цьому свою форму та властивості й переносять свою вартість на вартість створеного продукту [1, с.8]. Лень В.С. стверджує, що вони являють собою предмети праці, підготовлені для запуску у виробничий процес [2, с. 325].

Андрос С.В. стверджує, що під виробничими запасами слід розуміти матеріальні цінності, предмети, що споживаються цілком, повністю переносять свою вартість на новий продукт, замінюються після кожного виробничого циклу, і на які спрямовується праця людини в процесі отримання готового продукту, виконання робіт, надання послуг [3, с.7].

Обґрунтоване визначення виробничих запасів наводить професор М.С. Пушкар: «Для промислових підприємств характерною ознакою є висока питома вага у загальній структурі запасів таких цінностей, які призначені для процесу виробництва. Через це вони (цінності) отримали свою назву – «виробничі запаси» [4, с. 207–208]. В обліковій літературі для визначення виробничих запасів використовують різні поняття.

На нашу думку, виробничі запаси – це частина матеріальних ресурсів підприємства, сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих, палива, тари і тарних матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин та інших матеріалів, що складають основу продукції підприємства, надають їй необхідних якостей, беруть участь у виробництві впродовж одного операційного циклу і повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції.

Запропоноване визначення підкреслює матеріальну та витратну природу виробничих запасів, одночасно з цим відокремлює їх від сукупних матеріальних ресурсів підприємства та визначає джерела відшкодування їх вартості.

Список використаних джерел

1. Тичук З.Д. Облік виробничих запасів у сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / З.Д. Тичук. – Київ, 2009. – 20 с.
2. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навч. посібник / Лень В.С., Гливенко В.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556 с.
3. Андрос С.В. Облік і аналіз виробничих запасів на підприємствах кондитерської галузі України: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / С.В. Андрос. – Київ, 2010. – 20 с.
4. Пушкар М. С. Фінансовий облік: [підручник] / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 628 с.

Олексенко К.А.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Коцупатрий М.М.,** к.е.н., професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Облікова політика підприємства є важливим фактором впливу на прийняття управлінських рішень і контролю за всіма видами діяльності підприємства, в тому числі й операційної діяльності.

В наш час особливе місце в економіці країни займають підприємства, діяльністю яких є будівництво.

Облік господарських операцій будівельних підприємств має свої особливості та нюанси. Тому на формування облікової політики потрібно звертати велику увагу, щоб забезпечити в майбутньому правильність організації обліку даних підприємств.

В Україні облік на підприємствах ведеться як за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, так і за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

За міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, як і за національними положеннями, передбачаються різні підходи і принципи, а для складання фінансової звітності – вибір методу оцінки активів та зобов'язань.

За МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» облікова політика – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [2].

Щоб виявити особливості формування облікової політики

на будівельних підприємствах потрібно проаналізувати порядок відображення окремих статей в обліковій політиці, які є основними на будівельних підприємствах.

На будівельних підприємствах найбільшу частку серед активів займають основні засоби. Тому за МСБО 16 «Основні засоби» встановлюються критерії суттєвості для об'єднання в групи [4]. Такими критеріями можуть бути вартість або певний відсоток до валюти балансу. Ще одним критерієм для поділу основних засобів може бути встановлення критерію для поділу основних засобів на компоненти, тобто декілька частин, які амортизуються окремо.

В обліковій політиці зазначається метод амортизації основних засобів. За МСБО 16 передбачаються такі методи амортизації: прямолінійний метод, зменшення залишкової вартості і метод суми одиниць [4].

Для того, щоб правильно нарахувати амортизацію основних засобів та правильно відобразити їх списання в наказі про облікову політику зазначають строк корисного використання об'єктів або груп основних засобів.

Для подальшої оцінки основних засобів МСБО 16 пропонує два варіанти: модель собівартості та модель переоцінки. Відповідно до цього в обліковій політиці можна обрати різні моделі обліку груп основних засобів (наприклад, будівлі обліковувати за переоціненою вартістю, а обладнання – за собівартістю) [4].

Важливим об'єктом обліку будівельних підприємств є будівельні контракти. Облік будівельних контрактів регулюється МСБО 11 «Будівельні контракти». Відповідно до даного міжнародного стандарту в обліковій політиці важливими статтями облікової політики є: 1) обрання методу визнання доходу за будівельними контрактами за звітний період. Підприємство може обрати а) визнання доходів в розмірі витрат поточного періоду на виконання контракту, які можуть бути відшкодовані; б) визнання доходів у вигляді відсотка завершених робіт.

2) якщо підприємство обере визнання доходу у вигляді відсотка завершення робіт, то доцільно в обліковій політиці

зазначити статтю стосовно методу оцінки відсотку таких робіт – співвідношення витрат за контрактом, понесених на дату, і суми попередньо оцінених усіх витрат за цим контрактом; огляд виконаних робіт; завершення фізичної частини робіт за контрактом [3].

Відповідно до МСБО 18 «Дохід» будівельні підприємства в обліковій політиці зазначають метод визнання доходу (за справедливою вартістю або у вигляді відсотка завершеності). Для даного виду підприємства кращим методом буде визнання доходу у вигляді відсотка завершеності так, як даний метод застосовується для визнання доходу від послуг, які надає підприємство.

Якщо підприємство визнає дохід за наданими послугами методом відсотка завершеності, то в обліковій політиці обираються такі методи оцінки завершеності операції, як огляд виконаної роботи; відношення обсягу виконаних послуг на певну дату до загального обсягу планових послуг; відношення витрат, понесених на певну дату, до загальної суми витрат на виконання операції або у розмірі витрат поточного періоду [5].

Стосовно подання фінансової звітності МСБО 1 не встановлює суворих стандартних форм тому що підприємства можуть користуватися формами звітності, які установлені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Лише у випадках, коли зовнішні користувачі фінансової звітності вимагають інший формат форм звітності, то ці форми потрібно затвердити у доповненнях до наказу про облікову політику. Тільки для форми 3 «Звіт про рух грошових коштів» може бути обраний прямиий або непрямиий метод складання [1].

Отже, підприємства, що займаються будівельною діяльністю, повинні акцентувати увагу при формуванні облікової політики на різні підходи, методи та оцінки в обліку своєї діяльності за міжнародними стандартами.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання звітності» - [Електронний ресурс] - http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_013

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8
«Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» -
[Електронний ресурс] -
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 11
«Будівельні контракти» - [Електронний ресурс] -
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_017
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16
«Основні засоби» - [Електронний ресурс] -
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18
«Дохід» - [Електронний ресурс] -
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_025

Павелко О.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Національний університет водного господарства та
природокористування, м. Рівне

МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Калькулювання собівартості продукції відіграє важливу роль в управлінні витратами будь-якого підприємства, адже від нього значною мірою залежить достовірність визначення найважливіших економічних показників. Під методом обліку витрат і калькулювання собівартості продукції необхідно розуміти сукупність прийомів і способів збору та документального оформлення інформації про проведені витрати з метою обчислення собівартості продукту, що випускається, для забезпечення ефективного контролю та управління результатами [1, с. 101].

В основі класифікації методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції найчастіше лежать організаційні особливості виробничих процесів і об'єкти обліку витрат і калькулювання, що забезпечують різні способи контролю та управління витратами і результатами виробництва та діяльності підприємства в цілому.

Нині питання наукового обґрунтування сутності методів обліку витрат і методів калькулювання собівартості продукції, їх взаємозв'язку та принципів класифікації залишаються дискусійними. Так, Врублевський вважає, що облік витрат виробництва складається з двох розділів – власне обліку витрат виробництва і калькуляційного обліку собівартості продукції. Перший охоплює облік витрат виробництва за економічними елементами, видами, місцями виникнення, а другий – облік собівартості по калькуляційних статтях витрат, по калькуляційних одиницях, а також складання звітних калькуляцій фактичної собівартості готової продукції [2, с. 7–8].

Дещо інакше стверджує С. Голов, зокрема... «система виробничого обліку – це система обліку, що забезпечує калькулювання і контроль собівартості об'єктів витрат» [3, с. 453–455].

Більшість авторів під методом обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції розуміють сукупність прийомів документування і відображення виробничих витрат, які забезпечують визначення фактичної собівартості продукції, а також віднесення витрат на одиницю продукції. М. Врублевський під методом калькуляційного обліку собівартості продукції розглядає сукупність прийомів ведення обліку й контролю витрат виробництва в розрізі калькуляційних статей витрат, які забезпечують застосування різних способів калькулювання фактичної собівартості продукції [4, с. 26].

Т. Карпова стверджує, що система обліку витрат виробництва має відображати взаємозв'язок прийомів і способів узагальнення витрат і контролю за використанням виробничих ресурсів, порівняно з діючими нормами й ефективністю, що планується. Тобто поняття методу обліку витрат в економічній літературі найчастіше розглядається у нерозривному зв'язку із способами обчислення собівартості продукції.

Враховуючи вищенаведене, можна констатувати, що під методом обліку витрат на виробництво слід розуміти сукупність способів побудови аналітичних розрахунків з формування витрат з метою обґрунтованого калькулювання собівартості

продукції (робіт, послуг) і управління ними. Різноманіття методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, яке було викликане відмінним трактуванням ученими методів обліку і калькулювання витрат, їх взаємозв'язку та відмінностей, стало, певною мірою, результатом різного перекладу одних і тих же економічних термінів.

Облік витрат виробництва є передумовою калькулювання, тому що він передбачає збирання інформації про витрати підприємства, документальне оформлення господарських операцій, пов'язаних з виробничими витратами, їх узагальнення та групування за різними ознаками. І тоді, вже на основі цієї інформації, забезпечується групування витрат у такому аналітичному розрізі, який робить можливим процес калькулювання. Хоча слід зазначити, що між обліком витрат і калькулюванням завжди існує часовий розрив. Облік витрат ведеться щомісячно, а калькулювання здійснюється в міру необхідності (щомісячно, один раз на квартал, на півроку і т.д.).

Список використаних джерел

1. Кириченко О.А. Управління трансакційними витратами суб'єктів господарської діяльності / О.А. Кириченко, І.А. Білоусова // Фінанси України. – 2010. – № 8. – С. 97–104.
2. Чумаченко Н.Г. Методы учета и калькулирования себестоимости промышленной продукции. – М., 2004. – 254 с.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. – К., 2003. – 704 с.
4. Врублевський Н.Д. Управленческий учет издержек производства и себестоимости продукции в отраслях экономики: Учеб. пособие. – 2004. – 376 с.

Пастушок А.М.,

Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне,
природокористування, м.Рівне,
Науковий керівник – **Павелко О.В.**, к.е.н., доцент,
Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Під час співпраці між господарюючими суб'єктами з'являється дебіторська заборгованість, оскільки розрахунки в повному обсязі єдиною сумою здійснюються вкрай рідко. Для цього можуть використовуватися прибуткові та видаткові касові ордери, платіжні доручення, банківські виписки.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1]. За даним документом дебіторська заборгованість є активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її сума може бути достовірно визначена.

У П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» дебіторську заборгованість визначено як один із видів фінансових активів, тобто як контракт, що надає право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства [2].

Огляд літературних джерел дозволяє стверджувати, що автори по-різному визначають сутність дебіторської заборгованості. В науковій праці Сурніної К.С. зауважено, що дебіторська заборгованість – це частина оборотного капіталу, а також вимоги на його отримання у вигляді готівки, матеріальних та інших ресурсів від господарюючих суб'єктів. В. Золотогоров дебіторську заборгованість визначає як суму боргів, які належать підприємству, організації, установі, підприємцю від фізичних або юридичних осіб в результаті господарських відносин з ними. Крайник О.П. та Клепнікова З.В. трактують дебіторську заборгованість як форму відкритого кредиту [3, с. 40].

З позиції М. Матициної, дебіторська заборгованість – розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку оплати їх [4, с. 47]. В. Лінніков пропонує таке визначення: дебіторська заборгованість – це заборгованість юридичних або фізичних осіб, що виникла в процесі господарської діяльності певного підприємства, організації чи установи.

З нашої точки зору дебіторська заборгованість – це

грошові кошти, що не оплачені контрагентами (юридичними або фізичними особами) станом на певну дату після здійснення реалізації товарів чи готової продукції, виконання робіт або надання послуг.

На розмір дебіторської заборгованості впливає низка факторів. Так, якщо в країні спостерігається загальний спад виробництва, безумовно, це збільшує розміри дебіторської заборгованості; загальний стан розрахунків у країні – криза неплатежів, однозначно, приводить до росту дебіторської заборгованості; ефективність грошово-кредитної політики НБУ – оскільки обмеження емісії викликає так званий «грошовий голод», що в кінцевому підсумку ускладнює розрахунки між підприємствами; рівень інфляції в країні – так, при високій інфляції багато підприємств не поспішають погасити свої борги, керуючись принципом «чим пізніше термін сплати боргу, тим менше його сума».

Підсумовуючи різні підходи до економічної сутності «дебіторської заборгованості», необхідно відмітити, що це поняття потребує подальшого вивчення та уточнення, оскільки він чинить безпосередній вплив на рівень ліквідності активів та платоспроможність підприємств.

Список використаних джерел

1. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України 08.10.99 N 237: [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
2. П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів України 30.11.01 N 559 [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
3. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12. – С. 38-42.
4. Крейппа М.Н. Управление движением дебиторской и кредиторской задолженности предприятия / М.Н.Крейппа // Финансовый менеджмент. – 2001. – № 3. – С. 45-52.

Петренко С.С.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Король В. В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КАРТОК У РОЗРАХУНКАХ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

Структуризація бізнес-процесів та застосування нових технологій суттєво спрощують здійснення платежів та розрахунки у сфері бізнесу не лише між юридичними особами, а й у структурі підприємства, зокрема між підприємством та його працівниками. Розрахунки за допомогою корпоративних карток значно спрощують процес розрахунків працівниками за визначеними напрямками, забезпечують краще збереження коштів та можливість оперативних розрахунків.

Дослідженням питань обліку розрахунків за допомогою корпоративної картки займалися різні автори як-от Драч В.І., В.П. Краєв, Ткаченко Т.М., Федорченко О.Є. Однак особливості розрахунків корпоративною картокою при її використанні за кордоном потребує особливої уваги у зв'язку з використанням валютних курсів та визначенням курсових різниць залежно від видів операцій, що здійснюються за допомогою корпоративної картки.

Корпоративна банківська картка є електронним платіжним засобом, використовувати який можна (як і здійснювати операції за картковим рахунком) після того, як клієнт – власник поточного рахунку укладе відповідний договір з банком.

Корпоративну платіжну картку може бути використано винятково для здійснення операцій:

- отримання готівки за межами України для оплати витрат на відрядження;
- здійснення розрахунків у безготівковій формі за межами України, які пов'язані з витратами на відрядження;
- здійснення розрахунків у безготівковій формі за межами

України, які пов'язані з витратами представницького характеру;
- на оплату експлуатаційних витрат, пов'язаних з утриманням та перебуванням повітряних, морських, автотранспортних засобів за межами України.

Якщо проводяться розрахунки з нерезидентами за допомогою корпоративної картки поза межами визначеного переліку, це є порушенням вимог Декрету про валютний контроль, що тягне за собою відповідальність у вигляді накладання штрафу в розмірі, еквівалентному сумі валютних цінностей [1].

При використанні корпоративної картки у відрядженні термін надання Звіту про використання коштів може бути таким:

- якщо з картки за кордоном знімалась готівка – до закінчення третього банківського дня після завершення відрядження з поверненням невитрачених у відрядженні коштів;

- у разі якщо картку було використано для проведення розрахунків у безготівковій формі, а строк подання платником податків звіту про використання коштів не перевищує 10 банківських днів, за наявності поважних причин роботодавець може його продовжити до 20 банківських днів.

Проблемним завжди є питання, який курс використовувати за результатами операцій з використанням корпоративної картки.

У разі проведення розрахунку корпоративною картою за поточним рахунком, валюта якого відрізняється від валюти розрахунку, банк надає додаткову послугу щодо операцій з конвертації (купівлі-продажу) іноземної валюти. Банківська виписка з корпоративного рахунку містить інформацію про суму понесених витрат у валюті такого рахунку. Різниця між сумою витратних операцій за курсом НБУ і даними виписки банку відповідає вартості витрат за операцією конвертації валют.

Операції в іноземній валюті під час їх первісного визнання відображаються у національній валюті шляхом перерахунку із застосуванням валютного курсу на початок дня дати визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат. Тобто

за курсом НБУ на початок дня затвердження авансового звіту, поданого працівником.

Підприємство може відображати операції з корпоративною карткою в іноземній валюті у валюті звітності в сумі, визначеній у документах банку, у разі якщо це не суперечить вимогам податкового і митного законодавства в частині застосування валютного курсу [4, п.5]. На нашу думку, якщо протягом відрядження за кордоном працівник використовував гривневу корпоративну картку лише для безготівкових розрахунків, відповідно всі операції по такій картці можуть відображатися за валютним курсом на дату здійснення операцій згідно виписки банку.

Визначення курсових різниць від перерахунку операцій, проведених в іноземній валюті, також здійснюється відповідно до норм П(С)БО 21 [4, п.8-9].

Список використаних джерел

1. Декрет КМУ від 19.02.93 р. №15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».
2. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національних та іноземних валютах, затверджена постановою НБУ від 12.11.2003 р. №492.
3. Положення про ведення касових операцій у національній валюті України, затверджене постановою НБУ від 15.12.2004 р. №637.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. №193.
5. Постанова НБУ «Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів» від 05.11.2014 р. №705.

Сичевська Т. М.,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Кругла М. М.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЗНАЧЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ

Основою створення суб'єкта господарювання є фінансові ресурси. Статутний капітал - це кошти, активи, які вкладені в перші кроки комерційної діяльності товариств. Економічна суть статутного капіталу зводиться до формування стартових умов діяльності корпоративного підприємства.

При створенні товариств з обмеженою відповідальністю та формуванні статутного капіталу необхідно керуватися такими нормативними документами як Цивільний і Господарський кодекси України, Закон України «Про господарські товариства».

У відповідності до статті 80 Господарського кодексу України товариством з обмеженою відповідальністю є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, а учасники несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки частками внесків.

Згідно статті 144 Цивільного кодексу України, статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю складається з вкладів його учасників [1]. На теперішній час не встановлено мінімального розміру статутного капіталу для товариств з обмеженою формою власності. Розмір статутного капіталу визначає мінімальний розмір майна товариства, який гарантує інтереси його кредиторів.

Головними його джерелами є власні внески учасників. В подальшому ці внески забезпечують учасникам право на участь в розподілі дивідендів, а також виступають фактором підвищення фінансової стійкості [2].

У статутний капітал можливе внесення не тільки грошей, але і матеріальних цінностей і навіть цінних паперів. Згідно ст.13 Закону України «Про господарські товариства», грошова

оцінка матеріального вкладу учасника господарського товариства здійснюється за згодою учасників товариства, а у деяких випадках, вона підлягає незалежній експертній перевірці. Законодавство дає можливість збільшувати та зменшувати статутний капітал на власний розсуд [3].

Забороняється використовувати для формування статутного капіталу господарського товариства: бюджетні кошти; кошти одержані в кредит; майно, що знаходиться під заставою; векселі господарського товариства; облігації, які розміщені підприємством для формування і поповнення свого статутного капіталу; боргові емісійні цінні папери; особисті немайнові права інтелектуальної власності; земельні ділянки, призначені для ведення особистого селянського господарства та товарного сільськогосподарського виробництва; майно, вилучене з цивільного обігу на території України.

Таким чином, економічна роль статутного капіталу полягає у створенні матеріальної бази для формування і розвитку товариства. Статутний капітал належить до найбільш стійкої частини власного капіталу підприємства.

Статутний капітал підприємства виконує відразу кілька функцій:

- Основоположну – майно, внесене до статутного капіталу становить майнову основу для підприємницької діяльності підприємства.
- Регулятивну – визначає частку кожного засновника при розподілі прибутку та збитків, а також у майні підприємства при виході засновника з товариства та при ліквідації підприємства.
- Довгострокового фінансування – використовується підприємством протягом тривалого часу.
- Організаційну – визначає організаційну структуру, а тому служить фактором, що впливає на управління товариством.
- Гарантійну – гарантує виконання зобов'язань підприємства перед третіми особами.

Сутність статутного капіталу товариства знаходить своє відображення в його функціях, однак питання функцій статутного капіталу є дискусійним та недостатньою мірою

розкритих.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України, затв. Постановою Верховної Ради України від 16.01.2003р. № 435-IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>

2. Закон України «Про господарські товариства», затв. Постановою Верховної Ради України від 19.09.1991р. № 1576-XII зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin-12>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/law2/main.cgi?nreg=z0288-00>

4. Господарський кодекс України, затв. Постановою Верховної Ради України від 16.01.2003 № 436-IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi=43-15>

Череднюк І. В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Мервенецька В.Ф.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЇЇ РОЛЬ ТА ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні спостерігаються значні зміни у економічному середовищі. Відповідно до цих змін значно підвищилась роль фінансової звітності як інформаційного забезпечення і управління підприємством. Вона є основним джерелом інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також результати виробничо-господарської діяльності за звітний період [1].

Як компонент інформаційного забезпечення управління

підприємством, фінансова звітність гармонійно поєднується з такими основними функціями менеджменту, як планування, організація, мотивація, контроль (рис 1).

Рис. 1. Роль фінансової звітності в управлінні підприємством [2]

У процесі планування дані фінансової звітності використовуються для обґрунтування цілей і напрямів роботи, формування базових та моделювання планових показників фінансово-господарської діяльності підприємства. На стадії організації роботи вона впливає на процес збору первинних даних про факти господарського життя, методи й процедури їх обробки у системі фінансового обліку. Відбувається деталізація завдань, процесів, окреслення інформаційних вимог на виробничому рівні і щодо функцій працівників облікової служби. Також фінансова звітність є засобом стимулювання управління підприємством. З її допомогою здійснюють моніторинг, контроль, аналіз й оцінку досягнутих підприємством результатів та при необхідності визначення

коригувальних дій [3].

Щоб бути корисною, інформація, що міститься у господарській звітності, відповідати певним вимогам відповідати до її якості (рис. 2).

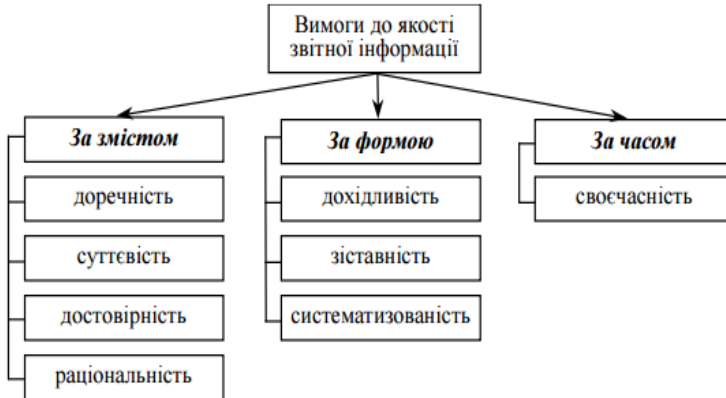

Рис. 2. Вимоги до якості звітної інформації [2]

Інформація є доречною, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів шляхом надання допомоги в оцінці ними минулих, нинішніх та майбутніх подій або допомагає їм підтвердити чи виправити їхні минулі оцінки. Суттєвою є така інформація, відсутність або неправильне відображення якої у звітності може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі такої звітності. Звітність повинна бути достовірною, тобто не містити помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів. Щоб бути корисною, інформація, що міститься у господарській звітності, має бути неупередженою, тобто вільною від суб'єктивних суджень бухгалтерських службовців. Звітність підприємств не є неупередженою, якщо в результаті відбору або викладу інформації вона впливає на прийняття рішень з метою досягнення заздалегідь визначеного результату. Раціональність означає наявність повної інформації про об'єкт спостереження в межах суттєвості. Дохідливість звітної інформації означає представлення інформації для розуміння користувачам у ясній формі за умови, що користувачі мають достатні знання та

зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. Зіставність інформації передбачає можливість порівняння наявної інформації з однорідною інформацією за різні періоди, за окремими підрозділами підприємства, порівнюваність між організаціями, зіставність фактичних показників з плановими. Вимога систематизованості означає, що інформація у звітності має бути згрупована за певними ознаками, що полегшує її сприйняття користувачами. Надзвичайно важливе значення з точки зору управління має така характеристика звітної інформації, як своєчасність, тобто актуальність інформації за умов зміни ситуації. Своєчасність звітності передбачає підготовку і передачу її відповідним користувачам у терміни, заздалегідь визначені і підпорядковані регламентам виконання функцій управління.

Список використаних джерел

1. Мервенецька В. Ф. Звітність у системі інформаційного забезпечення управління діяльності сільськогосподарських підприємств / В. Ф. Мервенецька. – 2011. - 22с.

2. Мервенецька В. Ф. Господарська звітність у системі управління підприємством / В. Ф. Мервенецька // Формування ринкової економіки : Наук. збірник КНЕУ. – 2009. – Вип. 22. – С. 583 – 593.

3. Мервенецька В. Ф. Принципи й передумови в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності / В. Ф. Мервенецька // Економіка АПК. - 2008. - № 9. - С. 88-93.

Шарапка К.О.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ
науковий керівник – **Ковач С.І.**, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

**«УМОВНЕ ПОСТАЧАННЯ ТОВАРІВ / ПОСЛУГ» З ПДВ:
ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ, ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ**

Особливий порядок обліку розрахунків за податком на додану вартість (далі ПДВ) за специфічними операціями встановлено пп. 198.5, 199.1 Податкового кодексу України (далі ПКУ), якщо придбані товари/послуги, необоротні активи, суми ПДВ за якими були включені до складу податкового кредиту, призначаються для їх використання або починають використовуватися в операціях:

- що не є об'єктом оподаткування відповідно до ст. 196 ПКУ;
- звільнених від оподаткування ПДВ;
- що здійснюються платником податку в межах балансу платника податку, у тому числі передача для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих необоротних активів;
- що не є господарською діяльністю платника податку [1].

Податковий кредит з ПДВ за такими операціями визначається у загальному порядку, однак з подальшим нарахуванням податкових зобов'язань згідно п. 198.5 ст. 198 Податкового кодексу України (далі ПКУ). При цьому нараховані податкові зобов'язання в професійній літературі часто називають «компенсаційними», а операції у зв'язку, з якими вони виникають, «умовним постачанням» або «умовним продажем».

Необхідно відмітити, що Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість містить лише рекомендації щодо застосування аналітичних рахунків «Податкові зобов'язання, що підлягають коригуванню» та «Податковий кредит непідтверджений» (п. 12 та п.8 Інструкції відповідно) [2].

Для відображення ж в обліку податкових зобов'язань з умовного постачання (продажу) товарів/послуг, за якими ще не виписані і незареєстровані податкові накладні в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі ЄРПН), вважаємо за доцільне застосовувати аналітичний рахунок 6435 «Податкове зобов'язання з ПДВ з умовного продажу», який застосовується в стандартній конфігурації програми 1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія для України.

Кореспонденцію рахунків з обліку податкового кредиту та податкових зобов'язань з ПДВ по операціях «умовного

постачання», тобто якщо товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання в операціях, що не є господарською діяльністю платника ПДВ (п.198.5 ст.198 ПКУ), наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Кореспонденція рахунків з обліку податкового кредиту та податкових зобов'язань з ПДВ по операціях «умовного постачання» (п.198.5 ст.198 ПКУ)
(перша подія – оприбуткування ТМЦ)**

Дата г/о	Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
			дебет	кредит	
1	2	3	4	5	6
04.02	Видаткова накладна	Оприбутковано воду «Росяна» на підставі видаткової накладної постачальника	209	631	100,00
		Відображено податковий кредит з ПДВ непідтверджений	6442	631	20,00
05.02	Банківська виписка	Переказано з поточного рахунку в національній валюті кошти постачальнику за придбану воду	631	311	120,00
06.02	ПН* (постачальника)	Нараховано податковий кредит з ПДВ на підставі зареєстрованої постачальником ПН в ЄРПН	6412	6442	20,00
28.02	ПН* (зведена)	Відображено непідтверджене податкове зобов'язання з ПДВ на підставі складеної зведеної ПН	6435	6432	20,00

Продовження табл. 1

02.03	ПН* (зведена)	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ на підставі зведеної ПН, зареєстрованої в ЄРПН	6432	6412	20,00
		Віднесено податкове зобов'язання з ПДВ на збільшення вартості води (необоротних активів, запасів, капітальних інвестицій чи витрат діяльності)	209 (15,20,2 2,28, 91,92, 9 3, 949)	6435	20,00

Основним первинним документом з обліку розрахунків за ПДВ є податкова накладна (далі – ПН), порядок складання якої регламентовано Порядком заповнення податкової накладної [3].

На кожний вид операцій з «умовного постачання» згідно вимог п. 198.5, 199.1 ПКУ не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду складають окрему зведену податкову накладну і реєструють її у ЄРПН у встановлені строки [1]. Від інших ПН зведену ПН також відрізняє умовний індивідуальний податковий номер (далі – ІПН) «600000000000», що встановлено п. 11 Порядку [1].

Приклад складеної зведеної ПН, на підставі даних, наведених в табл. 1, подано на рис. 1.

Нараховане податкове зобов'язання в зведеній ПН, що зареєстрована в ЄРПН, відображається в розділі I «Податкові зобов'язання» податкової декларації з ПДВ у рядку 4.1 «основною ставкою» та рядку 4.2 «ставкою 7%», які наводяться в складі рядка 4 «Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 Податкового кодексу України (далі - Кодекс) за операціями, що

п. 198.5 ст. 198 ПКУ. Первинним документом для оформлення таких операцій є зведена ПН, що підлягає реєстрації в ЄРПН у встановлені строки, а декларація з ПДВ містить спеціальний рядок для відображення податкових зобов'язань, що виникають при здійсненні операцій «умовного постачання».

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затв. наказом МФУ № 141 від 01.07.1997 р. (у редакції наказу МФУ від 17 лютого 2017 р. № 241) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0284-97>.

3. Порядок заповнення податкової накладної, затв. наказом МФУ № 1307 від 31.12.2015 р. (у редакції наказу МФУ від 23 лютого 2017 р. № 276) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16>.

4. Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість, затв. наказом МФУ № 21 від 28.01.2016 (у редакції наказу МФУ від 23 лютого 2017 року 276).

Шепелюк Н.О.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник – **Смольська О.Ю.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ПЛАНУ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Будівництво як галузь економічної діяльності в останні роки розвивається інтенсивно та динамічно. Вона має низку притаманних організаційно-технологічних особливостей, що

впливають на ведення бухгалтерського обліку. Значний внесок у вирішення питань методології, методики та організації бухгалтерського обліку будівельних організацій зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Атамас П, Голов С., Карпова Т., Карпушенко М., Ягмур К. та інші. Аналіз низки літературних та наукових джерел дали змогу дійти висновку, що на сьогодні дискусійним залишається питання побудови робочого плану рахунків бухгалтерського обліку будівельних організацій. Актуальність дослідження полягає у формулюванні загального підходу до виокремлення базових елементів Плану рахунків будівельних організацій.

План рахунків бухгалтерського обліку - це систематичний перелік рахунків для реєстрації та групування фактів фінансово-господарської діяльності та накопичення бухгалтерської інформації, необхідної для прийняття рішень. Згідно із законодавством, на сьогодні, будівельні підприємства в Україні можуть застосовувати:

- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 року №291 [1];
- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 року №186 [2].

Підприємства на підставі затвердженого плану рахунків бухгалтерського обліку складають робочі плани, які відображають особливості їх діяльності.

План рахунків бухгалтерського обліку, що використовують будівельні організації не відрізняється від загального, однак для обліку окремих видів ресурсів і діяльності застосовують відповідні рахунки/субрахунки, зокрема [3]:

- облік будівельних матеріалів за планово – обліковими цінами ведуть на субрахунку 201 «Сировина і матеріали»;
- облік транспортно-заготівельних витрат будівельних матеріалів ведуть на субрахунку 201/ТЗВ «Транспортно-заготівельні витрати будівельних матеріалів»;

- облік будівельних конструкцій і деталей за планово-обліковими цінами ведуть на субрахунку 202 «Будівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;

- облік транспортно-заготівельних витрат будівельних конструкцій та деталей ведуть на субрахунку 202/ТЗВ «Транспортно-заготівельні витрати будівельних напівфабрикатів та комплексних виробів».

Для обліку витрат основного будівництва ми пропонуємо використовувати субрахунок 231 «Виробництво», для підсобних виробництв – 232 «Підсобні виробництва», для допоміжних виробництв – 233 «Допоміжні виробництва», для утримання та експлуатації будівельних машин і механізмів – 234 «Витрати на утримання і експлуатація будівельних машин і механізмів».

Для обліку розрахунків із замовниками за виконані етапи будівельно-монтажних робіт до рахунку 23 «Виробництво» доцільно відкривати такі субрахунки: 238 «Завершені етапи по незакінченим будівельним конструкціям», 239 «Проміжні рахунки».

Для обліку загальновиробничих витрат для будівельних організацій в складі рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» пропонуємо наступні субрахунки: 911 «Витрати на управління та обслуговування будівельного виробництва», 912 «Витрати на організацію робіт на будівельних майданчиках та вдосконалення технології», 913 «Витрати на здійснення заходів з охорони майданчиків на будівництві», 914 «Інші загальновиробничі витрати».

Тимчасові будівлі та споруди, залежно від використання, обліковують на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи», субрахунку 113 «Тимчасові (нетитульні) споруди» або на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети».

Виконані будівельно-монтажні роботи на склад не оприбутковуються, а списуються прямо на собівартість робіт та відображаються на рахунку 903 «Собівартість виконаних робіт та послуг».

Отже, на підставі типового плану рахунків кожне підприємство розробляє робочий план рахунків бухгалтерського

обліку за методом формування інформації, необхідної для внутрішніх та зовнішніх користувачів і складання відповідної фінансової, статистичної та податкової звітності.

Список використаних джерел

1. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 року №291[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>.

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджений наказом МФУ від 19.04.2001 року №186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

3. Бухгалтерський облік у будівельній організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pro-u4ot.info/?section=browse&CatID=50&ArtID=722>.

Шерстюк А.П.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник- **Король В.В.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ ЗА ОРЕНДУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПАЇВ

Оренда землі – це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності [1].

Дохід від надання майна в оренду включається до місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податків згідно з пп. 164.2.5 ПКУ. Із нього підприємству, як податковому агенту, слід утримати податок на доходи фізичних осіб за ставкою 18% [2].

Більшість аграрних підприємств орендну плату за користування земельною часткою виплачують в натуральній формі. При цьому продукція оцінюється за звичайними цінами, а база оподаткування визначається із застосуванням «натурального» коефіцієнта 1,2195.

Однак, застосовуючи коефіцієнт, підприємство збільшує суму оподаткованого доходу фізичної особи. Тому постає питання щодо необхідності застосування «натурального» коефіцієнта, передбаченого п.164.5 ПКУ.

Для того щоб уникнути виникнення доходу в натуральній формі, підприємстві необхідно за першою подією нарахувати дохід у вигляді орендної плати орендодавцю та утримати ПДФО і військовий збір. Після утримання податків орендар повинен укласти договір купівлі-продажу сільськогосподарської продукції з орендодавцем і згідно ст. 601 ГКУ, здійснити взаємозалік розрахунків [3]. Порівняння розрахунку суми ПДФО при видачі сільськогосподарської продукції в натуральній формі та реалізації продукції в рахунок орендної плати наведено в табл. 1.

Однак, у випадку реалізації продукції підприємству необхідно до складання Акту взаєморозрахунків здійснити виплату ПДФО та військового збору, інакше така операція прирівнюватиметься до виплати доходу в натуральній формі.

Зазвичай, оцінена вартість сільськогосподарської продукції значно перевищує суму нарахованої орендної плати. Тому, для того щоб не збільшувати податкове навантаження на фізичних осіб, підприємство може на суму нарахованої орендної плати виплатити продукцію, оцінивши її за ринковими цінами. В даному випадку кількість продукції може бути значно меншою ніж у двох попередніх прикладах, наведених в табл.1. Іншу частину продукції підприємство зможе виплатити у вигляді подарунка або ж нецільової благодійної допомоги.

Якщо продукція видаватиметься у вигляді дарунка і не буде перевищувати 25% мінімальної заробітної плати на 01 січня поточного року (800 грн), то згідно п. 165.1.39 ПКУ з такого доходу не буде утримуватися ПДФО та військовий збір. В формі 1ДФ такий дохід відобразатиметься за ознакою 160 [4].

Таблиця 1

Облік видачі та реалізації сільськогосподарської продукції в рахунок орендної плати

Видача с/г продукції				Реалізація с/г продукції				Реалізація с/г продукції на суму нарахованої орендної плати			
Зміст	Дт	Кт	Сума	Зміст	Дт	Кт	Сума	Зміст	Дт	Кт	Сума
Нараховано орендну плату	91	685	8000	Нараховано орендну плату	91	685	8000	Нараховано орендну плату	91	685	8000
Списано собівартість виданої продукції	901	271	10000	Утримано ПДФО (8000*0,18)	685	641 пдфо	1440	Утримано ПДФО	685	641 пдфо	1440
Утримано ПДФО (10000*1,2195* 0,18)	685	641 пдфо	2195	Утримано ВЗ (8000*0,015)	685	641 вз	120	Утримано ВЗ	685	641 вз	120
Утримано ВЗ (10000*0,015)	685	641 вз	150	Списано собівартість реалізованої продукції	901	271	10000	Списано собівартість реалізованої продукції	901	271	8000
Нараховано дохід від видачі с/г продукції орендодавцю	685	701	5655	Нараховано дохід від реалізації с/г продукції	377	701	6440	Нараховано дохід від реалізації с/г продукції	685	701	6440
Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	942,50*	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	1073,33*	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	1073,33
				Здійснено взаємозалік розрахунків	685	377	6440				

*Сума ПДВ визначається з рівня звичайних цін, донарахування податкового зобов'язання з ПДВ відображається за Дт949 Кт641

У разі виплати орендної плати в якості нецільової благодійної допомоги, така виплата не буде включатися до оподаткованого доходу (п. 170.7.3. ПКУ), за умови якщо його річний розмір не перевищуватиме 2240 грн. В формі 1ДФ такий дохід відображатиметься за ознакою 169 [4].

Отже, найбільш оптимальним варіантом для оптимізації податкового навантаження є реалізація продукції в рахунок орендної плати, або ж видача частини продукції відповідно до суми нарахованої орендної плати. В даному випадку з фізичної особи буде утримано на 785 грн. менше ПДФО та ВЗ, ніж у випадку застосування «натурального» коефіцієнта.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV.
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями).
3. Ткачева Э. Арендная плата за земельные участки частной собственности / Э. Ткачева, И. Дмитренко, А. Харченко та ін. // АгроПро. – 2016. – С. 19–23.
4. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, затверджений Наказом Міністерства Фінансів України від від 13.01.2015 №4

Якуба Я.І.,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана» м. Київ
Науковий керівник- **Самохвал С. П.**, ст. викладач,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана» м. Київ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ В УКРАЇНІ

Сучасний стан економічної ситуації в Україні можна охарактеризувати, як не дуже сприятливий для здійснення підприємницької діяльності. В країні відбуваються перетворення, пов'язані зі зміною законодавчо-нормативної бази та зміни економічної політики країни в цілому. Та незважаючи на зміни, підприємства продовжують вести свою діяльність.

Здійснення діяльності підприємствами неможливо уявити без ведення розрахунків з покупцями та замовниками. Адже, виробляючи певні товари, чи надаючи послуги, підприємство повинне мати, кому їх реалізувати.

Розрахунки з покупцями і замовниками виникли, коли люди почали обмінюватися один з одним речами, тобто коли виникли бартерні відносини (в сучасному обліку це називається взаємозалік заборгованостей) і продовжують розвиватися до сьогодення.

Що стосується бухгалтерського обліку, то в ньому покупці і замовники виступають дебіторами підприємства і їм виділяється важливе місце в обліку. Тому що від поданої інформації про стан дебіторської заборгованості залежить своєчасність вжиття заходів її погашення і відображення у фінансовій звітності.

Методологічні засади формування інформації про розрахунки з дебіторами регламентуються П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» активом можна вважати лише таку заборгованість, за якою існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена їхня сума [2]. Тобто економічні вигоди (гроші) підприємство отримає, якщо боржник не відмовиться від оплати і погашення боргу в установлені строки позовної давності (3 роки).

Варто зазначити, що закордонні та вітчизняні вчені визначають термін дебіторська заборгованість по різному. Цікавий підхід до тлумачення дебіторської заборгованості у закордонних авторів.

Зокрема, як зазначають Д. Стоун та К. Хітчинг: дебіторська заборгованість має назву рахунки до отримання, а дебітори – це особи, які винні гроші за товари і послуги, вже одержані, але не оплачені ними [5].

Професори Гарвардського університету Зві Боді і Роберт К. Мертон визначають дебіторську заборгованість як рахунки до отримання, зазначаючи, що це та сума, яку покупці продукції повинні виплатити корпорації (підприємству) [3].

Стосовно сучасних вітчизняних вчених, то Дубровська Є.В. визначає дебіторську заборгованість як неоплачені юридичними та фізичними особами товари (роботи, послуги) та вилучені кошти з кругообігу підприємства, що мають документальне підтвердження, яке надає право на отримання боргу у вигляді грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [4].

І все таки у тлумаченні поняття дебіторська заборгованість, у першу чергу, необхідно орієнтуватися на положення національних стандартів бухгалтерського обліку. Тому дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [2].

Отож, на сьогоднішній день, дебіторська заборгованість залишається одним з найбільш негативних явищ в економічній діяльності підприємств. Великі суми заборгованостей між підприємствами призводять до кризи платежів, що гальмує розвиток економіки. Тому, облік розрахунків з покупцями та замовниками є однією з найважливішою ділянкою бухгалтерської роботи, оскільки на даному етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємств.

Але на сьогодні існують такі проблеми щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками:

1. Недостатня розробленість плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції про його застосування щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками, щодо оцінки довгострокової та поточної дебіторської заборгованості;

2. Не контрольованість стану та обсягу сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості;

3. Складність при оподаткуванні ПДВ;

4. Нерозвиненість обліку взаєморозрахунків, а саме використання факторингу для ефективного управління дебіторською заборгованістю

5. Неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі і вигляді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами та прийняття управлінських рішень.

Отже, з цього можна зробити висновок, що вдосконалення проведення розрахунків можна досягти при впровадженні радикальних заходів, які створять ефективну модель обліку дебіторської заборгованості. Також необхідно скоротити термін погашення дебіторської заборгованості, через чітке планування заборгованості чи оформлення угоди з покупцем комерційним векселем та відвантаження продукції покупцям на умовах передоплати.

Також необхідно внести зміни до плану рахунків, в якому будуть чітко визначені рахунки відображення поточної та довгострокової заборгованості покупців, як передбаченої так і не передбаченої договором. Щоб вирішувати проблемні питання, що виникають під час розрахункових операцій з покупцями та замовниками, необхідно розробити методичні рекомендації з удосконалення обліку та контролю простроченої та безнадійної заборгованості, своєчасно здійснювати нагляд за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості.

Тож, впровадження наведених пропозицій, допоможе вчасно і правильно приймати управлінські рішення, буде сприяти вдосконаленню обліку розрахунків з покупцями та замовниками, а також допоможе уникнути безнадійної заборгованості, що призведе до покращення фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV

2. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» Затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 08.10.1999 р. № 237

3. Боді Зві, Мертон, Роберт. Фінанси – М.: Видавн. Дім «Вільямс», 2000.— 592 с.

4. Дубровська Є.В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість» / Сер. Економіка. – Суми: СумДУ, 2009. -№2.- С. 202-205

5. Стоун Д. Бухгалтерський учет и финансовый анализ / пер. с англ. Ю.А. Огибин , Г.А. Огибив. - М.: Сирин, 1998. - 302 с.

Секція 5. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Корпань А.А.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ
Науковий керівник – **Кругла М.М.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

АУДИТ НАЯВНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗАПЧАСТИН

Аудиторська перевірка операцій з запасними частинами має вагоме значення у процесі діяльності підприємства і оцінці ефективності його функціонування.

Метою проведення аудиту запчастин є висловлення аудитором думки стосовно достовірності даних бухгалтерського обліку щодо фактичної наявності та використання запчастин; повноти та правильності відображення первинних даних з обліку запасних частин у регістрах; правильності ведення обліку запчастин відповідно чинному законодавству, нормативно-правовим документам та обліковій політиці [1].

Аудит запасних частин складається з наступних етапів:

1. Ознайомлення з результатом попередніх перевірок.
2. Оцінка стану внутрішнього контролю, що полягає у встановленні рівня довіри аудитора до системи внутрішнього контролю. Саме від ступеня довіри аудитора даним бухгалтерського обліку залежить величина ризику контролю, яку готовий аудитор узяти на себе, приймаючи рішення про збільшення або скорочення процедур перевірки, а отже, і про збільшення або скорочення кількості аудиторських доказів, які йому необхідно отримати.

Головна вимога такої оцінки – з'ясувати наскільки реально, своєчасно і достовірно система бухгалтерського обліку фіксує та узагальнює дані про облік операцій з запасними частинами [2].

3. Вивчення організації зберігання запасних частин, а

саме: наявність складських приміщень, забезпечення охорони складів по зберіганню запчастин, дотримання санітарних вимог і протипожежних правил, перевірка стану запчастин тощо.

4. Інвентаризація запчастин. Даний етап полягає у звірці фактичної наявності запчастин на складі з даними відомостей залишків запчастин.

5. Після перевірки фактичної наявності запасів аудитор розпочинає документальну перевірку в такій послідовності:

- перевірка повноти оприбуткування запчастин та наявності документів, які підтверджують їх придбання;
- взаємна звірка господарських договорів, накладних та прибуткових ордерів на предмет ідентичності ряду показників: номенклатури, ціни, кількості, дат оприбуткування тощо;
- перевірка правильності відображення в облікових регістрах оприбуткованих матеріалів.

6. Перевірка операцій щодо переміщення та вибуття запасних частин. А саме:

- контроль комірника при відпуску нових запасних частин зі складу за поверненням і оприбуткуванням старих, зношених чи зламаних (останні повинні оприбутковуватись як частини, що вимагають реставрації, або як металобрухт);
- відповідність кількості оприбуткованих дефіцитних запасних частин кількості даним рахунків і накладних постачальників;
- правильність списання запчастин, за відомостями дефектів, накладними, лімітно-забірними картками, а також за звітами механіків, завідувачів майстернями;
- нормування відпуску запчастин зі складів;
- наявність і обґрунтованість випадків понаднормового відпуску запчастин;
- відповідність фактичного витрачання запасних частин даним документів з їх використання;
- правильність обліку та списання шин, акумуляторів, запасних частин;
- законність списання запчастин при нестачах і втратах.

7. Відображення в робочих документах аудитора даних проведеної перевірки.

8. Перевірка даних аналітичного і синтетичного обліку у відповідних регістрах та оборотів синтетичних рахунків в журналах-ордерах з даними оборотної відомості та з даними Головної книги, звітності [3].

Отже, слід наголосити, що аудит запасних частин є складним процесом і важливою частиною аудиту активів підприємства, оскільки впливає на оцінку достовірності даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Методичні особливості аудиту виробничих запасів [Електронний ресурс] // Г. Сиротюк, К. Сиротюк // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2015. - № 22(1). - С. 92-97. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2015_22%281%29_18

2. Рудницький, В.С. Організація і методика аудиту [Текст] : підручник / В. С. Рудницький, З. О. Душко. К. : УБС НБУ, 2014. - 479 с.

3. Виноградова М.О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М.О. Виноградова, Л.І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.

Клапущак Х.М.,

Гусятинський коледж ТНТУ імені Ів. Пулюя
Науковий керівник - **Сагайдак Р.А.**, к.е.н., доцент,
Тернопільський Національний технічний університет

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку суспільства існує необхідність створення досконалої системи фінансового контролю в Україні для забезпечення фінансової дисципліни під час проведення реформування економіки, що дозволить ефективно використовувати державні фінансові ресурси, а також контролювати рух фінансових потоків від

відправника до адресата. Вкрай важливим також є створення ефективної та дієвої системи запобігання та протидії корупції в Україні. Корупція є проблемою глобального характеру і не є статичним явищем, особливо в умовах перехідного суспільства, коли не працюють норми правової і політичної культури. Вона стримує економічний розвиток держави, створює небезпеку для розвитку демократичних інститутів і підриває моральні підвалини суспільства. Саме тому тема державного фінансового контролю є актуальною в наш час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок в науку, який є базою подальшого розвитку теорії і практики державного фінансового контролю внесли вітчизняні вчені науковці М.Ф. Базась, Н.І. Дорош, Н. Калюга, М.М. Коцупатрий, І.Б. Стефанюк та інші.

У той же час проблеми розвитку державного фінансового контролю залишаються недостатньо висвітленими. В економічній літературі майже відсутні науково обґрунтовані методологічні підходи щодо удосконалення форм і методів державного контролю, у тому числі державного аудиту.

Постановка проблеми. Наявність різних контролюючих структур держави не забезпечує ефективності контролю, що проявляється в різних підходах до нього та в окремих випадках в дублюванні контрольних процедур різними контролюючими органами.

Виклад матеріалу. Державний фінансовий контроль - різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю, одна з найважливіших складових державного управління, який виконує функції, запропоновані на рис. 1.

Для контролю за виконанням законів України, постанов, прийнятих Верховною Радою України, виконанням Державного бюджету України, поквартальним розподілом доходів і видатків бюджету, в тому числі видатків з обслуговування внутрішнього і зовнішнього боргу України, витрачанням органами виконавчої влади бюджетних коштів, коштів цільових і позабюджетних фондів, у тому числі і за їх призначенням, виконанням рішень Верховної Ради України про надання Україною позик і

економічної допомоги, передбачених у Державному бюджеті України, інвестиційної діяльності органів виконавчої влади, перевірки законності й ефективності використання фінансових ресурсів Державного бюджету України, здійснення різних експертно-аналітичних оцінок створена і діє Рахункова палата.

Рис. 1 Функції державного фінансового контролю

У період після здобуття незалежності до сучасного етапу розвитку України можна виокремити 3 етапи формування державного фінансового контролю органів виконавчої влади, запропоновані на рис. 2.

У 1993 році прийнято Закон «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні», згідно з яким дана служба діяла при Міністерстві фінансів і йому підпорядковувалася. Головним завданням Державної контрольно-ревізійної служби України - здійснення контролю за витрачанням коштів і матеріальних цінностей, їх зберіганням, станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності у міністерствах, відомствах,

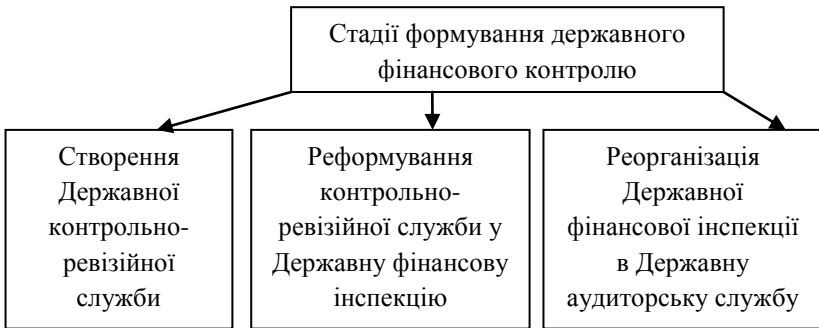

Рис. 2 Етапи формування державного фінансового контролю в Україні.

державних комітетах, державних фондах, бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів і державних валютних фондів, а також розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їх у майбутньому [1].

Відповідно до Указу Президента від 09 грудня 2010 р. № 1085/2010 „Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” Головне контрольно-ревізійне управління реорганізовано у Державну фінансову інспекцію України.

Основні функції органів Державної фінансової інспекції - організація робіт по здійсненню ревізій та перевірок, узагальнення їх результатів, а також в організації заходів щодо усунення та попередження фінансових порушень. Проте у функціонуванні Державної фінансової інспекції існував ряд недоліків, які покликаний вирішити новий орган державного фінансового контролю – Державна аудиторська служба.

Постановою Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 р. № 868 „Про утворення Державної аудиторської служби України” Держфінінспекцію реорганізовано у Державну аудиторську службу. У положенні „Про Державну аудиторську службу в Україні” від 3 лютого 2016 р. № 43 зазначено, що органи Державної аудиторської служби здійснюють незалежний державний фінансовий контроль від імені Уряду.

На жаль, реформування органів державного фінансового контролю докорінно не покращило ефективності їхньої діяльності, а лише поглибило деякі питання контролюючого процесу, а тому, на нашу думку, необхідно законодавчо обґрунтувати систему органів державного фінансового контролю, прийнявши закон про фінансовий контроль, який би не розширив суб'єкти контролю, а вдосконалив його методологію та організацію. Ми вважаємо, що удосконалення державного фінансового контролю повинне бути забезпечене прийняттям Закону про фінансовий контроль, який об'єднав би організаційні, методологічні, кадрові та інші питання, суттєво підвищив ефективність фінансового контролю.

Висновки. На нашу думку, необхідно сформувати державну фінансову поліцію або бюро фінансових розслідувань (які існують в деяких європейських країнах), що об'єднали б контрольні функції державної аудиторської служби, органів фіскальної служби, міністерства внутрішніх справ, Прокуратури і Служби безпеки України (в частині економічного контролю).

Список використаних джерел

1. Закон України „Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” із змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу

<http://www.studfiles.ru/preview/5778604/>

Піхоцький В.Ф. Удосконалення і розвиток Державного фінансового контролю та аудиту за надходженням коштів Державного бюджету України та їх використанням/ В.Ф.Піхоцький. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1005456?cat_id=443

2. Положення „Про Державну фінансову інспекцію України”, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 310 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-п>

3. Положення „Про Державну аудиторську службу України” із змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>

Кудрявцева А.В., м.э.н., ст. преподаватель
ГУО «Белорусская государственная сельскохозяйственная
академия», г. Горки, Беларусь

ОСОБЕННОСТИ МЕТОДИКИ ОПЕРАТИВНОГО АНАЛИЗА ЗАТРАТ НА ПРОВЕДЕНИЕ РУБОК ПО УХОДУ ЗА ЛЕСОМ

Анализ себестоимости продукции (работ, услуг) является важнейшим объектом экономического анализа деятельности предприятия. Аналитическая работа в лесохозяйственных предприятиях должна быть различна по своему характеру, цели и назначению.

Проведение анализа себестоимости выполненных работ и произведенной продукции следует начинать с оперативного анализа. С его помощью своевременно оцениваются складывающиеся хозяйственные ситуации с формированием себестоимости произведенной продукции и выполненных работ, вовремя вскрываются отрицательные причины и недостатки в работе, внутрихозяйственные резервы улучшения использования производственных ресурсов и оперативно принимаются управленческие решения по устранению отрицательных краткосрочных причин и мобилизации выявленных резервов снижения себестоимости.

Хотя оперативный анализ себестоимости и связан с периодическим, осуществляемым по итогам отчетных периодов на базе имеющейся бухгалтерской и статистической отчетности, однако он имеет ряд отличительных особенностей, которые необходимо обязательно учитывать при его организации, применении и дальнейшем совершенствовании. Одной из главных задач оперативного анализа, как отмечает В.И. Стражев, является «оценка складывающейся или уже возникшей хозяйственной ситуации, вызывающей отклонения от программы формирования себестоимости, выявление причин этой ситуации и выработка срочных мероприятий, обеспечивающих до конца месяца выполнение планового задания по этому показателю». [1, с.72]

В течение отчетного периода могут возникать самые разнообразные по содержанию и времени действия хозяйственные ситуации на предприятиях лесного хозяйства. Одни из них ведут к перерасходу материальных и трудовых ресурсов, другие, наоборот, создают благоприятные условия для экономии этих ресурсов. Так, при проведении рубок по уходу за лесом недостаточно качественная наладка машин и лесозаготовительного оборудования вызывает перерасход горюче-смазочных материалов и как следствие рост себестоимости выполненных работ. Если в данной ситуации оперативно не анализировать факторы формирования себестоимости и не принимать соответствующих мер по устранению и предупреждению отрицательных факторов, то последующий анализ не сможет их вскрыть и воздействовать на эти краткосрочно действующие отрицательные факторы, так как они действовали небольшой отрезок времени и в сумме с положительными факторами не вызвали общего отклонения себестоимости от запланированного уровня по этому элементу затрат.

Характерной особенностью оперативного анализа является его своевременность: он проводится в течение того отрезка времени, в котором возникли и продолжают действовать краткосрочные причины, вызывающие отклонения в себестоимости продукции. Пропуск этого срока ведет к бесполезности результатов анализа, даже если он произведен быстро и полно, так как возникнут новые краткосрочные причины, вызывающие иные последствия.

При проведении рубок по уходу за лесом большой объем работ выполняется механизировано, в связи с чем практическую значимость для оперативного анализа представляют затраты, связанные с работой машин и оборудования. К таким затратам, в первую очередь, следует отнести такой элемент затрат как расход горюче-смазочных материалов.

Расчет общих отклонений по данному элементу затрат не представляет большой сложности. Например, ежедневные отклонения (экономия или перерасход) по расходу топлива определяются путем умножения плановой цены единицы

топлива на отклонение фактически израсходованного его количества в натуральном выражении от планового, скорректированного на фактически выполненный объем работ. А причинами этого отклонения могут быть: недостаточная наладка и большая изношенность машин и оборудования, климатические условия, недостаточный профессионализм и опыт работы кадров, неблагоприятные погодные условия и др. Кроме того, в процессе оперативного анализа следует выявить и устранить причины простоя транспорта и механизмов в исправном состоянии в рабочие дни, а также в ожидании ремонта, поскольку большой удельный вес в себестоимости рубок по уходу за лесом занимает заработная плата, а оплата простоев является источником перерасхода фонда заработной платы.

На основании вышеизложенного можно сделать вывод, что качественное проведение оперативного анализа затрат на выполнение лесохозяйственных работ позволит своевременно выявлять и устранять причины отклонений их фактической себестоимости от плановой и находить резервы снижения их себестоимости.

Список использованной литературы

1. Стражев, В.И. Теория анализа хозяйственной деятельности : учеб. пособие / В.И. Стражев. – Минск : Выш. шк., 2012. – 144 с.

Яковец С.В.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» м. Київ

Науковий керівник – **Гончар І.І.**, к.е.н., доцент,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

Здійснюючи свою діяльність підприємство реалізує товари та надає послуги за які не завжди відразу отримує грошові кошти. Для того аби мати змогу контролювати неповернення платежів необхідно своєчасно отримувати достовірну інформацію про стан розрахунків з покупцями і замовниками. Перевірка достовірності даних обліку про стан розрахунків із покупцями та замовниками, дотримання розрахункової дисципліни і впливу її на платоспроможність підприємства є завданнями внутрішнього контролю дебіторської заборгованості [1].

Щоб мати достовірну інформацію про наявність і стан дебіторської заборгованості важливо здійснювати класифікацію дебіторів за терміном непогашення. Наприклад, всіх дебіторів за терміном існування заборгованості можна поділити на такі групи:

- заборгованість, яка непогашена до 12 місяців;
- заборгованість, яка непогашена протягом 12-18 місяців;
- заборгованість, яка непогашена протягом 18-24 місяці;
- заборгованість, яка непогашена протягом 24-36 місяців.

Це допоможе підприємству контролювати сплату покупцями грошових коштів за реалізовані товари чи надані послуги. Важливо визначити механізм переведення дебіторів з однієї групи до іншої. Так, для коректності та своєчасності відображення даних, необхідно щоб контроль за класифікацією дебіторів за терміном непогашення здійснював не бухгалтер з обліку дебіторської заборгованості, а наприклад, на великих підприємствах це може здійснювати окремий відділ, який у своїй роботі буде застосовувати різні процедури для перевірки стану дебіторської заборгованості. Терміни за якими має бути здійснена класифікація повинні бути вказані в Наказі про облікову політику підприємства.

Наступним елементом, який є важливий у контролі дебіторської заборгованості є уникнення безнадійної заборгованості. Для цього необхідно ретельно та відповідально ставитися до вибору покупців і замовників. Так, важливим показником платоспроможності покупців є їх репутація, яка базується на інформації отриманої від інших контрагентів, а

також надійність фінансового становища, яке можна дослідити через вивчення та аналіз фінансової звітності [2].

Для того аби підприємство мало змогу покрити витрати, які виникли через безнадійну дебіторську заборгованість на підприємстві має створюватися резерв сумнівних боргів. В Наказі про облікову політику Державного підприємства «Чайка» зазначено, що резерв сумнівних боргів створюється виходячи з платоспроможності окремих дебіторів без включення до розрахунку суми поточної дебіторської заборгованості строком погашення до півтора року. На нашу думку, даний метод доцільно використовувати на підприємствах де є порівняно невелика кількість дебіторів і є дані, що характеризують їх реальний фінансовий стан або на великих підприємствах має бути створена окрема служба для визначення фінансового стану покупців. Тому при визначенні величини резерву сумнівних боргів рекомендуємо застосовувати коефіцієнт сумнівності. Коефіцієнт сумнівності необхідно розраховувати на основі визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході.

При здійсненні внутрішнього контролю необхідно звертати увагу на відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. На підприємства при складанні Балансу (Звіту про фінансовий стан підприємства) дебіторська заборгованість може відобразитися «згорнутим» сальдо, що викривлює реальні дані, про фінансовий стан та розрахунки на підприємстві.

Для того аби система внутрішнього контролю була ефективною, вона має включати такі складові:

- розподіл користувачів по правах доступу до програмного забезпечення, правах перегляду та внесення даних до інформаційних систем, правах на внесення змін та коригувань;

- обмеження доступу до внесення інформації датою, що передує поточній даті або поточному періоду;

- затвердження графік документообігу – порядок створення, терміни розгляду, затвердження, опрацювання і архівації документів;

- проведення інвентаризації заборгованості, через

здійснення перевірки первинних документів і звірки з покупцями і замовниками;

– розроблення методів для проміжного (оперативного, щоденного, щомісячного) контролю. Ефективна система внутрішнього контролю необхідна для того, щоб сума дебіторської заборгованості не перевищила допустимий рівень [3].

Система внутрішнього контролю буде налагоджено працювати при застосовуванні на підприємстві модернізованих інформаційних систем при веденні бухгалтерського обліку, які допоможуть зменшити частку ручної праці при веденні бухгалтерського обліку, що в свою чергу призведе до зменшення помилок при відображенні здійснених господарських операцій. Також необхідно здійснювати рівномірний розподіл обов'язків між працівниками підприємства для того, щоб кожен працівник міг якісно виконувати покладені на нього обов'язки. Адже, коли працівник виконує великий обсяг робіт, то якість виконаної роботи знижується.

Отже, системою внутрішнього контролю визначається політика і процедури, які належать до засобів внутрішнього контролю, що прийняті керівництвом підприємства з метою забезпечення стабільного й ефективного функціонування суб'єкта господарювання, включаючи: збереження активів підприємства, запобігання та викриття фактів помилок і шахрайства, забезпечення точності та повноти бухгалтерських записів, своєчасної підготовки надійної фінансової інформації [4].

Список використаних джерел

1. Волковицька, О. М. Механізм та інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання [Текст] / О. М. Волковицька, С. Ю. Болтач // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 1. – С. 34-37.

2. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку / Г. О. Москалюк. // Ефективна

економіка. - 2013. - № 3.

3. Ткаченко М. Розуміння аудитором системи внутрішнього контролю підприємства. Міжнародний стандарт аудиту 315 / М. Ткаченко // Незалежний аудитор. - 2013. - № 8. - С. 32-35

4. Виноградова М. О. Аудит [текст]: навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.